



คู่มือ

เครือข่ายการป้องกันการทุจริต
กระทรวงวัฒนธรรม



คู่มือ

เครือข่ายการป้องกันการทุจริต

กระทรวงวัฒนธรรม

คู่มือเครือข่ายการป้องกันการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรม

ที่ปรึกษา

นายกฤษฎศัญพงษ์ ศิริ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
นางยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

คณะทำงาน

นางสาวพัชรวรรณ ชูเวทย์
นางสาวสุปราณี เวชประสิทธิ์
นางสาวสุกัญญา เจริญมี
นางสาวคณิสันท์ เอกพิทยตันติ
นางสาวกิริณา สุขละมุล
นายไชยพศ สั้งษ์ป้อม

จัดพิมพ์

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรม
๑๐ ถนนเทียมร่วมมิตร แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๙ ๓๕๖๑-๒

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้าเมืองไทย)
เลขที่ ๘๕, ๘๗, ๘๙, ๙๑ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๔๐ ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทร. ๐ ๒๔๒๔ ๔๕๕๗, ๐ ๒๔๒๔ ๐๖๙๔ แฟกซ์ ๐ ๒๔๓๓ ๒๘๕๘
นายไพสิฐ ปวิณวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดอบรมให้ความรู้แก่เครือข่ายวัฒนธรรมกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตของกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองอย่างเข้มข้นเพื่อขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการรักษาผลประโยชน์ของชาติในด้านการต่อต้านการทุจริต โดยได้กำหนดไว้ในหมวดที่ ๔ “...บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ”

วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) คือ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand) เพื่อให้ประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้ามุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม เป็นสังคมมิติใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชน เพื่อให้ประเทศไทยมีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานอารยประเทศ

คู่มือเครือข่ายการป้องกันการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรมเล่มนี้ ได้รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริต (Corruption) ยุทธศาสตร์ แผนนโยบายสำคัญ แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และช่องทางการร้องเรียนการทุจริต เพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เข้าอบรมเครือข่ายการป้องกันการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรม และใช้เป็นเครื่องมือในการขยายผลในระดับพื้นที่ รวมทั้งเพื่อเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้และข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้ในคู่มือเครือข่ายการป้องกันการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรมเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อท่าน ผู้สนใจและต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมในการนำไปใช้ประกอบการดำเนินงาน รวมทั้งขยายผลสร้างเครือข่ายการป้องกันการทุจริตในระดับพื้นที่ได้ตามความเหมาะสมต่อไป

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

กระทรวงวัฒนธรรม

เมษายน ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
ตอนที่ ๑ การทุจริต (Corruption).....	๑
ตอนที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบายสำคัญ แนวคิด เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.....	๓๓
ตอนที่ ๓ เครื่องมือการป้องกันการทุจริต.....	๔๓
ตอนที่ ๔ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต.....	๖๗
ตอนที่ ๕ ช่องทางการร้องเรียนการทุจริต.....	๘๗
บรรณานุกรม.....	๙๗



ตอนที่ ๑

การทุจริต (Corruption)

การทุจริต (Corruption)

ความหมายของการทุจริต

การทุจริตหรือในภาษาอังกฤษ คอร์รัปชัน (Corruption) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า Corruptio

ความหมายของคำว่า การทุจริต หรือที่คนไทยชอบกล่าวรวมกันว่า การทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) มีการให้ความหมายไว้มากมาย หลายความหมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า ทุจริต หมายถึง ความประพฤติชั่ว และ

ทุจริตต่อหน้าที่ หมายถึง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือหน้าที่หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ประมวลกฎหมายอาญาให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๑ (๑) “โดยทุจริต” หมายความว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๔ ดังนี้

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งเหนือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ส่วนคำในภาษาอังกฤษที่มีความหมายตรงกับคำว่า “ทุจริต” คือ คำว่า “คอร์รัปชัน” หมายถึง “การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการกระทำที่ชั่วช้าและฉ้อโกง”

โดยเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมายรวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ ยังหมายถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจกระทำต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการโดยการรับหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๓ ว่า

“ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤตินิชอบในภาครัฐ

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

“ประพฤตินิชอบ” หมายความว่า ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษาหรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

สำหรับประชาคมโลกแล้ว การทุจริตอาจจัดเป็นอาชญากรรม (crime) หรืออาจให้ความหมายทั้งแนวกว้างและแคบขึ้นกับสภาพและบริบท โดยสภาประชาคมยุโรปได้ให้ความหมายของ การทุจริตหรือคอร์รัปชัน ว่าหมายถึง การใช้อำนาจสาธารณะในทางมิชอบเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน หรือการให้

สินบน และความประพฤติทั้งหลายของบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบในภาครัฐหรือเอกชนที่ประพฤติฝ่าฝืนหน้าที่ของตน โดยไม่สมควรกับตำแหน่งหน้าที่ของตนในฐานะเจ้าพนักงานแห่งรัฐ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเอกชนตัวแทนหรือฐานะความสัมพันธ์อื่น ๆ โดยมุ่งประสงค์ให้ได้รับประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

สหประชาชาติได้กำหนดความหมายของการทุจริตไว้ไม่ใช่แต่เพียงพฤติกรรม แต่เป็นปรากฏการณ์ (phenomenon) ในทางสังคมการเมืองและเศรษฐศาสตร์ที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก

องค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International (TI)) ได้ให้ความหมายของการทุจริตไว้ว่าเป็นการใช้อำนาจที่ได้รับการไว้วางใจในทางที่ผิด โดยแทนที่จะใช้อำนาจนี้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม กลับเอาอำนาจดังกล่าวมาใช้ในการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งสถานการณ์นี้อาจเกิดได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งองค์กรด้านความโปร่งใสระบุถึงกรณีต่าง ๆ ของการทุจริตไว้ดังนี้

- การทุจริตขนาดใหญ่ (grand corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงในการบิดเบือนนโยบายหรือใช้อำนาจในทางที่ไม่สมควรเพื่อแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรของชาติ
- การทุจริตขนาดเล็ก (petty corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ระดับกลางและล่างต่อประชาชนทั่วไปโดยเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง
- การติดสินบน (bribery) เป็นการเสนอ ให้ หรือสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของทรัพย์สิน สิ่งของ หรือสิ่งตอบแทน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรม

- การยักยอก (embezzlement) เป็นการนำเอาทรัพย์สินหรือสิ่งของที่เป็นของทางราชการหรือหน่วยงานมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับงาน

- การอุปถัมภ์ (patronage) เป็นการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการเล่นพรรคเล่นพวก เพื่อเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องได้เข้ามามีอำนาจหรือเข้ามาทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสม รวมทั้งการเลือกที่รักมักที่ชัง (nepotism) ที่เป็นการเอื้อประโยชน์หรืออำนาจหน้าที่แก่พวกพ้องคนใกล้ชิด

- ผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) เป็นการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวม ซึ่งเป็นการกระทำโดยใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประโยชน์ที่เชื่อได้ว่าเป็นส่วนรวมแต่ตนเองหรือพวกพ้องก็ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมต่อการกระทำนั้นด้วย

โดยภาพรวมของการทุจริต เป็นการใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายมากระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เอื้อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง ให้ได้รับการตอบแทนทั้งที่เป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด การกระทำดังกล่าวอาจขัดต่อกฎหมาย ระเบียบกฎเกณฑ์ หรือศีลธรรม เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งแก่ตนเองหรือพวกพ้อง รวมทั้งการละเว้น ไม่กระทำเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองหรือบุคคลอื่น

นอกจากคำว่า ทุจริตคอร์รัปชัน แล้วยังมีคำว่า “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” และใช้แทนคำว่าทุจริตคอร์รัปชัน แต่นักวิชาการจำนวนหนึ่งเห็นว่าคำนี้มีความหมายที่แคบกว่าการทุจริตคอร์รัปชัน เนื่องจากคำว่าฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้น สามารถแยกออกเป็น ๒ พฤติกรรม คือ ฉ้อราษฎร์ หมายถึง การฉ้อโกงสิ่งที่เคยเป็นหรือควรจะเป็นของราษฎรมาเป็นของส่วนตนหรือพวกพ้อง ส่วนบังหลวงนั้น หมายถึง การเบียดบังเอาสิ่งที่เป็นของหลวงหรือของรัฐมาเป็นของตนเอง ซึ่งความหมายนี้ค่อนข้างแคบและจำกัดกว่าคำว่าทุจริต นอกจากนี้ยังมีคำว่า การทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งหมายความว่า

การแสวงหาประโยชน์ หรือ การเอื้อประโยชน์ หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม อันเกิดจากการใช้อำนาจทางบริหารของรัฐบาลหรือรัฐมนตรี ในการเสนอโครงการหรือการดำเนินโครงการหรือกิจการใด ๆ อันเป็นผลให้ตนเองหรือบุคคลอื่นได้ประโยชน์จากการดำเนินการตามโครงการหรือกิจการนั้น ๆ หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

การทุจริตเชิงนโยบายมีลักษณะเฉพาะซึ่งแตกต่างจากการทุจริต ในกรณีทั่วไป ใน ๓ ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การกระทำทางนโยบายหรือการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็น การใช้อำนาจของรัฐบาล (คณะรัฐมนตรี) หรือของรัฐมนตรี

ประการที่สอง การใช้อำนาจของฝ่ายบริหารเพื่อดำเนินการตามนโยบาย มีลักษณะเป็นการแสวงหาประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์แก่บุคคล หรือมีลักษณะของการขัดกันของผลประโยชน์ และ

ประการที่สาม ฝ่ายบริหารหรือญาติพี่น้องหรือพรรคพวกของฝ่ายบริหาร ได้ประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว หรือการดำเนินการดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ

การพิจารณาความหมายของการทุจริตเชิงนโยบาย จะต้องพิจารณาในสองส่วน คือ ๑) การพิจารณาในแง่ขอบเขตของผู้กระทำการทุจริต และ ๒) การพิจารณาในแง่เนื้อหาของการทุจริต กล่าวคือ

๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับขอบเขตของผู้กระทำการทุจริต การพิจารณาจะต้องพิจารณาอย่างแคบ กล่าวคือเฉพาะแต่การใช้อำนาจของรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีในลักษณะของการใช้อำนาจทางบริหารตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น โดยไม่รวมไปถึงการทุจริตของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองโดยทั่วไป หรือการใช้อำนาจของรัฐมนตรีในกรณีเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของการทุจริต การพิจารณาจะต้องพิจารณาอย่างกว้าง กล่าวคือ การกระทำ (ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล) ที่ขัดต่อหลักคุณธรรมหรือจริยธรรมของบุคคลสาธารณะที่มุ่งแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่หรืออำนาจรัฐหรืออำนาจที่ได้รับมอบหมายจากอำนาจรัฐ ไม่ว่าจะการกระทำดังกล่าวจะเป็นการผิดกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ไม่ว่าจะการกระทำดังกล่าวจะนำมาซึ่งประโยชน์ที่เป็นเงินหรือทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมของประเทศ

ปัญหาความไม่โปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ

สาเหตุของการทุจริต สามารถจำแนกได้เป็น ๔ กลุ่มหลัก ดังนี้
กลุ่มที่ ๑ เกิดจากพฤติกรรมความโลภ

พฤติกรรมความโลภเป็นสาเหตุที่มาจากพฤติกรรมส่วนบุคคลที่มาจากความโลภ ความไม่เพียงพอโดยเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่รัฐที่ขาดหลักยึดด้านคุณธรรม จนกลายเป็นคนที่เห็นแก่ได้ มีความอยากและความไม่รู้จักพอ การขาดปกติสถาน (Norm) ของความเป็นบุคคลสาธารณะ (Public Persons) ที่ต้องยึดหลักความเป็นกลาง และความเป็นธรรมเป็นที่ตั้ง ซึ่งเป็นอุดมการณ์ของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐสมัยใหม่

กลุ่มที่ ๒ เกิดจากการมีโอกาหรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่าง

การเกิดจากการมีโอกาหรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่างเป็นสาเหตุที่มาจากระบบการทำงานมีช่องว่างให้ทุจริต หรือการที่ขาดระบบการควบคุมตรวจสอบที่ไม่รัดกุม โดยสรุปสาเหตุ ได้แก่

- ๑) การขาดความรู้ ความเข้าใจผิด หรือถูกใช้ให้กระทำ
- ๒) ความเคยชินของเจ้าหน้าที่ ที่คุ้นเคยกับการที่จะได้ “ค่าน้ำร้อนน้ำชา”
- ๓) การถูกบังคับให้รับตามบรรทัดฐานของกลุ่ม (ตามน้ำ)
- ๔) การอาศัยช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย

- ๕) ไม่ปฏิบัติตามกฎและระเบียบ
- ๖) การทุจริตตามระบบ (Systemic) ด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการจัดซื้อจัดจ้าง
- ๗) เกิดจากการใช้อำนาจ บารมี อิทธิพล หรือตำแหน่งหน้าที่ราชการที่มีอำนาจในการวินิจฉัย
- ๘) โครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองที่อ่อนแอ
- ๙) โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีการผูกขาดของกลุ่มทุนขนาดใหญ่
- ๑๐) โครงสร้างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นแบบอุปถัมภ์ ค่านิยมยกย่องคนมีฐานะร่ำรวย
- ๑๑) โครงสร้างทางการเมืองที่ต้องอาศัยเงินเป็นใหญ่ การจ่ายเงินเพื่อซื้อเสียง ทำงานทางการเมือง
- ๑๒) กระแสทุนทางการเมือง อาทิ โครงการเมกะโปรเจกต์ ถือเป็น การคอร์รัปชันเชิงบูรณาการที่ต้องใช้ทุนในการบริหารจัดการ จัดจ้างที่ปรึกษา วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีคนรอบรู้ในเรื่องเหล่านี้อยู่เพียงวงจำกัด ทำให้การทุจริตประทุติมิชอบเป็นไปได้ง่าย
- ๑๓) ความไม่เข้มแข็งขององค์กรตรวจสอบปราบปรามของรัฐ
- ๑๔) เกิดจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนที่มีการแข่งขันแย่งจ่ายส่วยหรือสินบน เพื่อให้ได้รับอนุมัติให้นำเข้า หรือได้มาซึ่งใบอนุญาตต่อการได้รับสิทธิต่อโครงการต่าง ๆ
- ๑๕) กฎหมายขาดความสมบูรณ์ในการดำเนินงาน
- ๑๖) การบังคับใช้กฎหมายไทยยังไม่เคร่งครัด และมีช่องโหว่ให้ผู้ใช้กฎหมายดำเนินการแบบสองมาตรฐาน และการขาดความเชื่อมั่นต่อการเข้าร้องเรียนและฟ้องร้อง

กลุ่มที่ ๓ เกิดจากการขาดจริยธรรม

การเกิดจากการขาดจริยธรรมเป็นสาเหตุที่มากจากการขาดจริยธรรมส่วนบุคคล รวมถึงประมวลจริยธรรมขององค์กรไม่ได้มีการบังคับใช้ให้เกิดผล โดยสรุปสาเหตุได้จากการขาดคุณธรรม จริยธรรม และขาดเจตจำนงที่แน่วแน่ของฝ่ายการเมืองในการแก้ไขปัญหา และภาคการเมืองขาดความมั่นคงและต่อเนื่อง

กลุ่มที่ ๔ เกิดจากแรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยง

แรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยงเป็นสาเหตุที่เกิดจากแรงจูงใจให้ทุจริตและความคุ้มค่าในการเสี่ยงเพราะทุจริตแล้วได้รับผลประโยชน์มากเมื่อเทียบกับความเสี่ยง รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามหรือการลงโทษทางสังคมขาดประสิทธิภาพ โดยสรุปสาเหตุหลัก ๆ ได้ดังนี้

๑) การขาดระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง ขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชน รวมถึงการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ

๒) ขาดการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ

๓) ประชาชนส่วนใหญ่มักจะไม่เบียดเบียน ขาดจิตสำนึก ไม่มีปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่ที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ทุจริตมีแรงจูงใจและเห็นว่าการผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงนั้นคุ้มค่า จึงแสวงหาและพัฒนาแนวทางการทุจริตที่มีรูปแบบแปลกใหม่

๔) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านกฎหมาย และขั้นตอนการอำนวยความสะดวก รวมถึงความล่าช้าในการให้บริการ และขาดความโปร่งใสของกระบวนการ ทำให้ประชาชนรู้สึกเบียดเบียนและขาดความศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรม

๕) ประชาชนขาดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนในกระบวนการยุติธรรม

วิธีการ/รูปแบบของการทุจริต

รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชันหลักในสังคมไทยมีหลากหลายรูปแบบ การทุจริตในภาพรวมมีดังนี้

๑. การเรียกเก็บภาษีคอร์รัปชัน มีชื่อเรียกหลายชื่อ ซึ่งรวมทั้ง การเรียกสินบน ส่วย สนนน้ำใจ ค่าน้ำร้อนน้ำชา และเงินใต้โต๊ะ เป็นต้น เหล่านี้ เพื่อตอบแทนการคุ้มครองธุรกิจผิดกฎหมาย การกระทำผิดกฎหมายผิดระเบียบ หรือผิดกฎเกณฑ์ที่ทางการกำหนดไว้ ซึ่งรวมทั้งการรับสินบน ในกระบวนการ หลีกเลี่ยงภาษี หรือโกงภาษี หากการให้เงินหรือของตอบแทนเกิดขึ้นโดย ข้าราชการหรือนักการเมืองไม่ได้ร้องขอ เพราะได้กลายเป็นหลักปฏิบัติไปแล้ว บางที่เรียกว่า กินตามน้ำ เช่น ทุกเดือนมีของขาวใส่ไว้ในลิ้นชักโต๊ะทำงาน หรือ ทุกปีจะได้รับเชิญให้ไปดูงานพร้อมบริการเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจในต่างประเทศ ฟรีตลอดรายการหรือไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น

๒. การดัดเงินงบประมาณแผ่นดินจากค่าคอมมิชชันโครงการมาเป็น ของตน การรับสินบน การจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งการเสนอโครงการเพื่อให้ได้เงิน คอร์รัปชัน ทั้ง ๆ ที่โครงการดังกล่าวอาจไม่มีประโยชน์อย่างแท้จริง

๓. การจ่ายสินบนเพื่อให้ได้มาซึ่งการผูกขาดธุรกิจ หรือผูกขาด การประมูลโครงการ

๔. การเล่นพรรคเล่นพวก การดำรงตำแหน่งหลายหน่วยงาน จนเกิด ลักษณะที่เรียกว่าการทับซ้อนของผลประโยชน์ หรือ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” (Conflicts of interests) เช่น อธิบดีกรมสรรพสามิตเป็นกรรมการของบริษัท เอกชนที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต

๕. การใช้อำนาจทางการเมือง เช่น จากการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ดำเนินนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทธุรกิจที่ตนเอง ครอบครอง หรือพรรคพวกมีผลประโยชน์อยู่ เรียกว่า “คอร์รัปชันเชิงนโยบาย”

รูปแบบของการทุจริตภาครัฐในสังคมไทย

สำหรับการทุจริตภาครัฐในสังคมไทยมีรูปแบบที่หลากหลาย สรุปได้ดังนี้

๑. การทุจริตเชิงนโยบาย เป็นรูปแบบใหม่ของการทุจริตที่แยบยล โดยอาศัยรูปแบบของกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีหรือมติของคณะกรรมการ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรม

๒. การทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นลักษณะการใช้อำนาจและหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๓. การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง จะพบได้ทั้งในรูปแบบของการฮั้วตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบกำหนดรายละเอียดหรือสเปคของงาน กำหนดเงื่อนไข คำนวณราคากลาง ออกประกาศประกวดราคา การขายแผน การรับและเปิดซอง การประกาศผล การอนุมัติ การทำสัญญา ทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างล้วนมีช่องโหว่ให้มีการทุจริตกันได้อย่างง่าย ๆ

๔. การทุจริตในการให้สัมปทาน เป็นลักษณะการแสวงหาหรือเอื้อประโยชน์โดยมิชอบจากโครงการหรือกิจการของรัฐ ซึ่งรัฐได้อนุญาตหรือมอบให้เอกชนดำเนินการแทนให้ในลักษณะสัมปทานผูกขาดในกิจการใดกิจการหนึ่ง

๕. การทุจริตที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น ระบบการควบคุมที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีระบบการควบคุมที่ไม่เพียงพอ รวมถึงไม่มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอีกทั้งองค์กรมีการกระจายการปฏิบัติงานไปตามพื้นที่ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้การกำกับดูแลควบคุมการปฏิบัติงานไม่ทั่วถึงทำให้เปิดโอกาสในการกระทำผิดได้อย่างง่าย

๖. การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ มีลักษณะเป็นการพยายามดำเนินการให้ได้บุคคลซึ่งมีสายสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอันที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ทำให้องค์กรเหล่านี้มีความอ่อนแอ ไม่สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. การมีผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการทุจริตที่บุคคลในฐานะข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้องที่ส่งผลกระทบเกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ

๘. การทุจริตโดยการปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้อง การปิดบังข้อมูลและให้การเท็จ

๙. การทุจริตโดยการใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์ และข้อบังคับต่าง ๆ โดยการอาศัยการใช้ดุลยพินิจตีความอย่างมีอคติและลำเอียงเพื่อประโยชน์หรือโทษแก่ผู้อื่น

๑๐. การทุจริตโดยการใช้ทรัพยากรของรัฐไปในทางมิชอบ การปลอมแปลงเอกสาร และการฉ้อฉล

๑๑. การทุจริตโดยไม่กระทำการตามหน้าที่ แต่ใช้ลัทธิพรรคพวกแทน เช่น การจัดฮั้วประมูล

๑๒. การทุจริตโดยการให้และการรับสินบน การชู้เชื้อบังคับและการให้สิ่งล่อใจ การทุจริตโดยการยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้อง เช่น เชื้อของขวัญมูลค่าสูงกว่าที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด

แนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริต

การคอร์รัปชันที่ใหญ่ที่สุด คือ การซื้อหาอำนาจของภาคเอกชน จากอำนาจของรัฐ เช่น ธุรกิจสัมปทานและการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งจะต้องอาศัยการทำงานวิจัยเชิงลึกเพื่อให้รู้เท่าทันการคอร์รัปชัน ทั้งนี้ มีปัจจัยสำคัญ ๓ ส่วน คือ

๑. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนในสังคม โดยการคอร์รัปชันจะลดลงได้มาจากการต้องเปลี่ยนแปลงความคิดให้ไม่ยอมรับการคอร์รัปชันอย่างสิ้นเชิง

๒. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานราชการอย่างไร้เงื่อนไข โดยต้องมีการระบุให้ชัดเจนว่าหน่วยงานไหนที่สามารถยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลได้ ซึ่งในต่างประเทศจะจำกัดการเปิดเผยข้อมูลเฉพาะหน่วยงานความมั่นคงเท่านั้น แต่ในประเทศไทยทุกหน่วยงานปิดข้อมูลไม่ให้ประชาชนเข้าถึง นอกจากนั้นจะต้องมีหน่วยงานที่ติดตามข้อมูลภาครัฐที่มีการเปิดเผยอย่างใกล้ชิด เพื่อนำเรื่องที่มีการเปิดเผยไปสู่การรับรู้ของคนในสังคม

๓. สื่อมวลชน จะเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนตื่นตัวเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชัน

หน่วยงานตรวจสอบคอร์รัปชัน

ระบบ Watch Dog ในการป้องกันคอร์รัปชัน ต้องเริ่มจากตัวบุคคล ระเบิดจากภายในตัวบุคคล เริ่มทำจากจุดเล็ก ๆ ทำที่ทำได้และเมื่อถึงเวลา ก็จะขยายตัวเป็นกลุ่มสนใจ ตั้งแต่การเฝ้าระวังจนถึงทำลายหรือตัดวงจรของการทุจริตที่เกิดกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และเกิดกับประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การดำเนินงานของเครือข่ายต้องต่อเนื่องและความสำเร็จจะเกิดได้จริง ต้องเกิดจากทุกฝ่าย มีการแบ่งงานชัดเจน จัดลำดับปัญหา ระดมทรัพยากรจากภาคธุรกิจที่มีทั้งใจ คน เงิน ความคิด รวบรวมในจำนวนที่มากพอ มีกิจกรรมเคลื่อนไหวต่าง ๆ เช่น เสาะหาหรือหุหนุคนดี

จัดรวบรวมข้อมูล จัดเวทีเสวนา ดึงคนที่อาจเสี่ยงทุจริตเข้าร่วมเครือข่ายตั้งแต่ต้น
สร้างมาตรฐาน สื่อสารวงกว้าง รวมถึงภาครัฐ กระทั่งมีคนอีกจำนวนหนึ่ง
กล้าออกมาร่วมหรือกล้าปกป้องเครือข่าย

หน่วยงานตรวจสอบการคอร์รัปชันในประเทศไทยจำแนกได้ ๔ ส่วน ดังนี้

- ☑ **องค์กรภาครัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริต**
 ๑. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)
 ๒. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)
 ๓. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)
 ๔. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ป.ง.)
 ๕. กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ)
- ☑ **องค์กรที่สนับสนุนการปฏิรูปกฎหมายโดยประชาชน**
 ๑. คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.)
 ๒. โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw)
- ☑ **องค์กรภาคประชาสังคมเพื่อต่อต้านการทุจริต**
 ๑. องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย
 ๒. มูลนิธิองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)
- ☑ **สื่อมวลชน**
 ๑. มูลนิธิองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)
 ๒. สำนักข่าวอิศรา
 ๓. สำนักข่าวไทยพับลิก้า
 ๔. ศูนย์ข้อมูล & ข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง (TCIJ)

การทุจริต คือ

การคดโกง ไม่ซื่อสัตย์สุจริต การกระทำที่ผิดกฎหมาย เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน การใช้อำนาจหน้าที่ ในทางที่ผิดเพื่อแสวงหาประโยชน์หรือให้ได้รับสิ่งตอบแทน การให้หรือการรับสินบน การกำหนดนโยบายที่เอื้อประโยชน์ แก่ตนหรือพวกพ้อง

เจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ

นักการเมืองตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของส่วนราชการ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง พนักงานรัฐวิสาหกิจ

ผู้เกี่ยวข้องกับการทุจริต ได้แก่

๑

ผู้รับผลประโยชน์ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีพฤติการณ์กระทำการทุจริต เช่น การกำหนดนโยบาย การฝ่าฝืนกฎระเบียบ การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ การทุจริตจัดซื้อจัดจ้างทั่วไป การเรียกรับเงินหรือประโยชน์ การทุจริตงานก่อสร้าง เป็นต้น



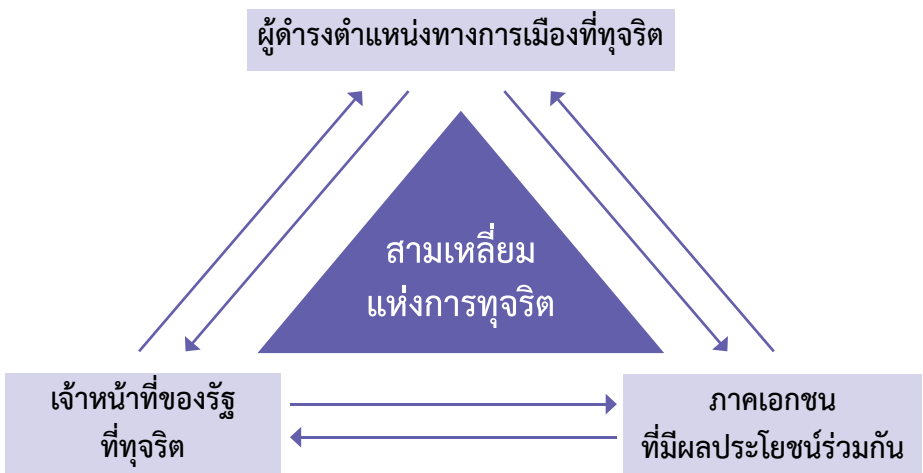
๒

ผู้ให้ผลประโยชน์ คือ กลุ่มเอกชน นักธุรกิจ หรือพ่อค้า มีพฤติการณ์กระทำทุจริต เช่น การเสนอผลตอบแทน การฮั้วประมูล การเสนอให้ตำแหน่งในบริษัท เป็นต้น แต่ในบางกรณีผู้ให้ผลประโยชน์อาจเป็นเจ้าหน้าที่รัฐเองก็ได้เพื่อแลกกับตำแหน่งที่สูงขึ้น

ผลกระทบที่มีต่อประเทศชาติและประชาชน

การทุจริต ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน เป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของคนในชาติ จากการเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของประเทศ ประชาชนได้รับบริการสาธารณะหรือสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เต็มที่อย่างที่ควรจะเป็น เงินภาษีของประชาชนตกไปอยู่ในกระเป๋าของผู้ทุจริต และผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย

“การทุจริต” เกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ไม่ชอบของผู้มีอำนาจเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ทุจริตเป็นผู้กำหนดนโยบายหรือสั่งการ มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง รวมทั้งพนักงานมหาวิทยาลัยที่ทุจริตเป็นผู้ปฏิบัติ มีภาคเอกชนที่มีผลประโยชน์ร่วมกันเป็นผู้ได้รับงานจากทางราชการอย่างต่อเนื่อง โดยแต่ละกลุ่มเป็นทั้งผู้ให้ผลประโยชน์และผู้รับผลประโยชน์ที่เกื้อกูลกัน เปรียบเสมือน “สามเหลี่ยมแห่งการทุจริต”



ตัวอย่างการทุจริต

ลักษณะการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการ

การจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการนั้นมีการทุจริตค่อนข้างมาก เนื่องจากขั้นตอนต่าง ๆ มีความเสี่ยงที่ผู้ทุจริตจะสามารถหาช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ ได้ตั้งแต่การคิดริเริ่มโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ โดยมีแผนผัง “เส้นทางการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างในเบื้องต้น” ที่จะแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนที่อาจเกิดการทุจริต รวมทั้งลักษณะการกระทำการทุจริตในขั้นต่อนั้น ๆ ดังนี้

๑. การคิดริเริ่ม
 - เอื้อประโยชน์ตนเองหรือผู้ใดผู้หนึ่ง
๒. การพิจารณาอนุมัติต่างๆ
 - เรียกรับเงิน/ผลประโยชน์
 - มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย
๓. การแต่งตั้งบุคคล/คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง
 - แต่งตั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - แต่งตั้งพรรคพวกที่ควบคุมได้
๔. การกำหนด TOR
 - กำหนดคุณสมบัติที่เอื้อประโยชน์เฉพาะราย
๕. การกำหนดราคากลาง
 - สูงกว่ามาตรฐานราคากลางที่กำหนด
๖. การส่ง/ปิดประกาศ
 - ส่งเฉพาะกลุ่มที่ให้ประโยชน์
 - ไม่ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง
 - ปิดประกาศไม่ครบตามที่กำหนด

๗. การดำเนินการซื้อ/จ้าง

- แบ่งซื้อแบ่งจ้าง
- มีราคาสูงเกินความเป็นจริง
- มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ประกอบการ
- เรียกรับผลประโยชน์

๘. การตรวจรับพัสดุ/งานจ้าง

- เรียกรับเงิน/ผลประโยชน์
- ตรวจรับไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน
- ตรวจรับโดยไม่มีพัสดุที่จัดซื้อ หรืองานยังไม่แล้วเสร็จ

๙. การใช้ประโยชน์ของทางราชการ

- งานที่ได้รับไม่มีคุณภาพ
- ใช้งานไม่คุ้มค่า

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการ

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานซื้อหรืองานจ้าง ตั้งแต่เจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ปิดและปลดประกาศ คณะกรรมการชุดต่างๆ ผู้ควบคุมงาน จนถึงผู้มีอำนาจในการอนุมัติโดยการกระทำหรือพฤติกรรมดังต่อไปนี้จะเป็นสัญญาณที่บ่งชี้ว่าอาจจะเกิดจากการทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง ดังนี้

สัญญาณที่ ๑ แต่งตั้งบุคคลที่สามารถหาผลประโยชน์ให้กับตนเองเป็นคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยไม่แต่งตั้งผู้ที่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในด้านนั้นเป็นกรรมการ

สัญญาณที่ ๒ กำหนดรายละเอียดร่างขอบเขตงาน (TOR) ในเรื่องคุณสมบัติ คุณลักษณะ เงื่อนไขที่เป็นการเอื้อประโยชน์เฉพาะให้กับผู้รับจ้าง/ผู้ขายบางราย

สัญญาตอนที่ ๓ สร้างเงื่อนไขเพื่อให้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างเปลี่ยนไปเป็นการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ โดยไม่มีเหตุผลความจำเป็นอย่างแท้จริง

สัญญาตอนที่ ๔ มีการตั้งผู้รับจ้าง/ผู้ขายที่ไม่มีตัวตนในขั้นตอนการเปรียบเทียบราคา

สัญญาตอนที่ ๕ ผู้รับจ้าง/ผู้ขายที่ได้รับการคัดเลือกมีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่จัดหาพัสดุหรือผู้มีอำนาจในการอนุมัติ

สัญญาตอนที่ ๖ จัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานหากเปรียบเทียบในราคาเดียวกันกับผู้ประกอบการรายอื่น หรือมีราคาสูงเกินกว่าความเป็นจริงหรือมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่เป็นไปตามสัญญา ทำให้ราคาสูงเกินจริง

สัญญาตอนที่ ๗ มีการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง โดยลดวงเงินเพื่อให้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างเปลี่ยนไปเป็นวิธีสำหรับวงเงินที่ต่ำกว่า หรือเพื่อให้อำนาจอนุมัติสั่งซื้อสั่งจ้างเปลี่ยนไปเป็นวิธีสำหรับวงเงินที่ต่ำกว่า หรือเพื่อให้อำนาจในการอนุมัติสั่งซื้อสั่งจ้างเปลี่ยนไป

สัญญาตอนที่ ๘ จัดซื้อที่ดินและสิ่งก่อสร้างโดยมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือมีราคาสูงกว่าความเป็นจริง หรือจัดซื้อผ่านนายหน้าหรือตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ โดยไม่ได้จัดซื้อจากเจ้าของที่ดินโดยตรง

สัญญาตอนที่ ๙ มีการทำสัญญาสั่งซื้อหรือว่าจ้างอย่างหนึ่ง แต่ได้รับของอีกอย่างหนึ่ง หรือเปลี่ยนสิ่งของมาเป็นของที่ตนอยากได้แทน แต่รายการยังคงเดิม

สัญญาตอนที่ ๑๐ ไม่พิจารณาจัดจ้างผู้ที่เสนอราคาต่ำสุดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้เข้าเสนอราคารายอื่นเป็นผู้มีสิทธิ์ทำสัญญา

สัญญาตอนที่ ๑๑ มีการเรียกรับเงินจากผู้รับจ้าง/ผู้ขาย เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการทำสัญญาจ้าง หรือเพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องอื่น ๆ หรือเพื่อแลกกับการลงลายมือชื่อตรวจรับงานจ้าง หากไม่ให้จะมีการกลั่นแกล้งไม่ตรวจรับ

สัญญาฉบับที่ ๑๒ ให้ผู้รับจ้างทำงานก่อนที่จะมีการจัดทำสัญญาจ้าง
สัญญาฉบับที่ ๑๓ ไม่ควบคุมงานจ้างให้เป็นไปตามรูปแบบและข้อกำหนด
ในสัญญา

สัญญาฉบับที่ ๑๔ มีการขยายเวลาทำการตามสัญญาให้ผู้รับจ้างโดยไม่มี
เหตุผลความจำเป็นเพียงพอและไม่มีหลักฐานมาอ้างอิง หรืองดค่าปรับตาม
สัญญาจ้างโดยไม่มีเหตุ

สัญญาฉบับที่ ๑๕ ตรวจรับงานจ้าง ทั้งที่ผู้รับจ้างยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ
หรือผู้รับจ้าง/ผู้ขายส่งมอบงานหรือดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา

สัญญาฉบับที่ ๑๖ คืบหลักประกันสัญญาแก่คู่สัญญา ทั้งที่ผู้รับจ้าง
เป็นผู้ผิดสัญญา

**กรณีเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐมักขาดความรู้
ความเข้าใจ หรือขาดความระมัดระวังในเรื่องต่อไปนี้**

๑. เปิดโอกาสให้ผู้เสนอราคานำเอกสารกลับไปแก้ไขหรือส่งเอกสาร
เพิ่มเติม กรณีที่คุณสมบัติไม่ครบถ้วนหรือไม่ตรงตามรายละเอียดร่างขอบเขตงาน
(TOR) ในขณะที่มีการยื่นซองประกวดราคา

๒. ไม่ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของหลักประกัน

๓. ไม่ดำเนินการตามเงื่อนไขการเปิดเผยราคากลางตามที่กฎหมาย
กำหนด เช่น เรื่องวงเงินที่ต้องประกาศราคากลาง วิธีการประกาศราคากลาง
หรือระยะเวลาที่ประกาศราคากลาง เป็นต้น

๔. ไม่ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เอกสารข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง
เช่น ประกาศสอบราคา ประกวดราคาตามเงื่อนไขที่ระบุตามกฎหมายกำหนด

๕. ลงลายมือชื่อรับรองในเอกสาร โดยไม่ตรวจสอบรายละเอียดเอกสาร
ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างถี่ถ้วน

๖. ยอมให้ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ดำเนินการในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง
โดยไม่ทำบันทึกเสนอความเห็นแย้งไว้

กรณีเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ/ตรวจการจ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐ มักขาดความรู้ความเข้าใจหรือขาดความระมัดระวังในเรื่องต่อไปนี้

๑. ไม่ตรวจสอบพัสดุ/งานจ้างให้เสร็จสิ้นโดยเร็วภายในวันที่กฎหมาย หรือระเบียบกำหนด ซึ่งอาจทำให้พัสดุ/งานจ้างสูญหายหรือเปลี่ยนแปลงไป

๒. ตรวจรับพัสดุ/งานจ้างโดยไม่ดูคุณสมบัติ คุณลักษณะเฉพาะที่กำหนด ในสัญญาอย่างละเอียด

๓. ไม่รู้ว่าจะต้องทำความเข้าใจเสนอหัวหน้าส่วนราชการในกรณีมีการ ส่งมอบงานจ้าง/พัสดุช้ากว่ากำหนดในสัญญา เพื่อให้ส่วนราชการเรียกค่าปรับ

๔. ไม่ตรวจสอบรายละเอียดของเอกสารการตรวจรับงานจ้าง/พัสดุ อย่างละเอียด และไม่ลงนามในเอกสารการตรวจรับทุกหน้า ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือสอดแทรกเอกสารอย่างอื่นที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

๕. ยอมให้ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ดำเนินการในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง โดยไม่ทำบันทึกเสนอความเห็นแย้งไว้

ทั้งนี้ หากเป็นการตรวจรับงานที่ยากเกินกว่าจะเข้าใจ ควรขอ ความอนุเคราะห์ผู้มีความรู้ ประสบการณ์ด้านนั้น ๆ จากหน่วยงานภายนอก เข้ามาให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ เช่น ด้านไฟฟ้า ก่อสร้าง เครื่องจักรกล เป็นต้น เพื่อป้องกันความผิดพลาด และหากเป็นการตรวจรับงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ประชาชนในชุมชน ควรขอให้แกนนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้บุคคล ภายนอกเข้ามาร่วมรับรู้ด้วย

ในบางกรณีหากรุ่นก่อน ๆ ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา แล้วบอกว่าไม่เป็นความผิด ควรจะต้องศึกษาระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ละเอียดก่อน รวมทั้งระเบียบ กฎหมายที่ออกใหม่ด้วย อย่าปฏิบัติตามรุ่นก่อน ๆ ที่อาจกระทำผิดกันมา อย่างมองว่าทำไมรุ่นก่อนกระทำผิดแล้วไม่เห็นต้องรับโทษ อย่าคิดสั้น ๆ เพียง แค่ว่าถ้าทำตามคนอื่นก็คงไม่ผิด ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหลัก และในกรณีที่ ไม่แน่ใจในเรื่องใดควรจะทำบันทึกสอบถามไปยังผู้ที่รับผิดชอบด้านกฎหมาย หรือระเบียบของหน่วยงาน เพื่อให้ความเห็นอย่างละเอียดก่อน

นอกจากข้อควรระวังที่ควรทราบไว้เพื่อให้การปฏิบัติตนและการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความถูกต้องแล้ว หน้าที่ที่สำคัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็คือ การมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต ซึ่งการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ของส่วนราชการอาจมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตได้ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายงบประมาณ และเรื่องที่ว่าส่วนราชการเกิดการทุจริตค่อนข้างมากก็คือ การฮั้วประมูล โดยจะมีองค์ความรู้ในการเฝ้าระวังการทุจริตในเบื้องต้นให้ทราบ ดังนี้

การฮั้วคืออะไร

“ฮั้ว” คือ การตกลงกันระหว่างเอกชนที่จะไม่มีการแข่งขันในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้ราคาที่ตกลงกันและแบ่งผลประโยชน์กัน การกีดกันในการเสนอราคา การขัดขวางไม่ให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ในบางกรณีอาจมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย โดยการกระทำหรือพฤติกรรมดังต่อไปนี้ จะเป็นสัญญาณที่บ่งชี้ว่าอาจเกิดการฮั้วประมูล จะต้องช่วยกันเฝ้าระวัง

การฮั้วประมูลที่ฝ่ายเอกชนเป็นผู้กระทำ

สัญญาณที่ ๑ มีการตกลงร่วมกันในการเสนอราคา โดยให้ผู้ใดผู้หนึ่งเสนอราคาต่ำสุด และรายอื่นจะเข้าเสนอราคาในราคาที่สูงกว่า เพื่อให้ผู้เสนอราคาต่ำสุดมีสิทธิ์เข้าทำสัญญา

สัญญาณที่ ๒ เสนอจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้กำหนดรายละเอียดในการประมูลที่เอื้อประโยชน์แก่ตน และกีดกันผู้เสนอราคารายอื่น

สัญญาณที่ ๓ มีการติดต่อผู้เสนอราคารายอื่นให้เสนอราคาสูงกว่าตน โดยเสนอจะให้เงินตอบแทน

สัญญาตอนที่ ๔ มีการข่มขู่หรือใช้กำลังทำร้ายไม่ให้ผู้เสนอราคารายอื่นเข้าเสนอราคา จนเกิดความกลัวว่าจะมีอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของตนหรือบุคคลที่สาม จนผู้เสนอราคารายนั้นยอมปฏิบัติตาม

สัญญาตอนที่ ๕ ใช้อุบายหลอกลวงผู้รับจ้างรายอื่นให้หลงผิดจนไม่มีโอกาสทำการเสนอราคา เช่น ปลอมเอกสารแจ้งการประกวดราคาส่งให้ผู้รับจ้างรายอื่น เป็นต้น

สัญญาตอนที่ ๖ เข้าเสนอราคาโดยรู้ว่าราคาที่เสนอนั้นต่ำมากเกินกว่าปกติไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้าหรือบริการ หรือเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่ภาครัฐสูงกว่าความเป็นจริงตามสิทธิ์ที่จะได้รับ ซึ่งเป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาได้

การฮั้วประมูลที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ร่วมกระทำ

สัญญาตอนที่ ๑ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้างเฉพาะราย โดยกำหนดคุณสมบัติ คุณสมบัติ เงื่อนไข ให้ตรงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งหรือที่ผู้รับจ้างรายอื่นไม่มี

สัญญาตอนที่ ๒ ไม่ปิดประกาศให้ผู้รับจ้างทั่วไปทราบเกี่ยวกับวันชื่อกำหนดแบบแปลนและยื่นซองประกวดราคา หรือจงใจปิดไว้ในที่ไม่เปิดเผยเพียงพอหรือปิดแล้วจงใจปลดออกก่อนเวลา

สัญญาตอนที่ ๓ ส่งประกาศให้ทราบเฉพาะผู้รับจ้างบางกลุ่มที่ตนเองสามารถเรียกประโยชน์ได้ หรือส่งให้ผู้รับจ้างรายอื่นด้วยแต่จงใจส่งซ้ำหรือส่งในระยะเวลากระชั้นชิด

สัญญาตอนที่ ๔ ไม่รายงานให้มีการยกเลิกการดำเนินการเสนอราคา เมื่อรู้หรือโดยพฤติการณ์ควรจะรู้ว่าการเสนอราคาในครั้งนั้นมีการขู่เข็ญหรือใช้กำลังทำร้ายเพื่อไม่ให้ผู้เสนอราคาเข้ามายื่นซองประกวดราคา

สัญญาฉบับที่ ๕ เปิดโอกาสให้ผู้เสนอราคาเจรจากันเองนอกรอบ ในขณะที่กำลังเปิดซองประมูล โดยเดินออกไปจากจุดประมูลงาน เมื่อผู้เสนอราคาตกลงกันได้แล้วจึงค่อยเข้ามา

สัญญาฉบับที่ ๖ เปิดเผยหรือขายข้อมูลที่สำคัญของฝ่ายที่มายื่นประมูลไว้ก่อนหน้าให้แก่ผู้ประมูลรายอื่นที่ให้ผลประโยชน์ ทำให้ฝ่ายที่มายื่นประมูลไว้ก่อนหน้าเสียเปรียบ

ถ้ามีการฮั้วประมูลเกิดขึ้น จะทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการจัดจ้างสูงกว่าที่ควรจะเป็น เพราะหากให้มีการแข่งขันอย่างเสรี ผู้ที่เสนอราคาต่ำจะเป็นผู้ที่ได้งานไป ภาครัฐและประชาชนก็จะได้รับประโยชน์อย่างที่ควรจะเป็น แต่ถ้ามีการฮั้วประมูลเกิดขึ้น ค่าจ้างส่วนหนึ่งต้องนำมาจ่ายตามข้อตกลงของการฮั้วประมูล ทำให้ผู้ได้รับงานต้องลดมาตรฐานของสิ่งก่อสร้าง ทำให้งานที่ภาครัฐและประชาชนได้รับไม่มีคุณภาพ

การทุจริตการเบิกจ่ายงบประมาณ

การทุจริตการเบิกจ่ายงบประมาณ เกิดจากการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินการบัญชีของหน่วยงาน หรือการจัดโครงการ/กิจกรรม หรือการเบิกจ่ายทั่วไป โดยการกระทำหรือพฤติกรรมดังต่อไปนี้จะเป็นสัญญาที่บ่งชี้ว่าอาจจะเกิดการทุจริตการเบิกจ่ายงบประมาณ

สัญญาฉบับที่ ๑ มีการจัดเก็บรายได้ต่าง ๆ ของหน่วยงานแล้วไม่ส่งกองคลังของหน่วยงาน หรือรายงานการจัดเก็บรายได้ไม่ตรงตามความเป็นจริง หรือแก้ไขใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารการเงินให้ตัวเลขมีจำนวนเงินน้อยไปจากผู้ที่นำเงินมาชำระแก่หน่วยงาน

สัญญาฉบับที่ ๒ ปลอมแปลงเอกสารการเงิน แล้วกระทำการเบิกเงินเกินกว่าจำนวนที่จ่ายจริง โดยเบียดบังเงินส่วนที่เบิกเกินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือปลอมแปลงเอกสารการเงินขึ้นมาใหม่โดยทำเป็นใบสำคัญคู่จ่าย แล้วขอเบิกจ่ายเข้าบัญชีของตนเอง

สัญญาตอนที่ ๓ มีการแก้ไขตัวเลข ราคา และปริมาณในเอกสารใบสำคัญ คู่จ่าย

สัญญาตอนที่ ๔ มีการเบิกจ่ายเงินซ้ำซ้อน เช่น ส่งเอกสารตัวจริงมาเบิกเงิน แล้วยังทำเอกสารมาเป็นหลักฐานการเบิกเงินอีก (โดยการถ่ายเอกสาร เหมือนฉบับจริง)

สัญญาตอนที่ ๕ เบิกจ่ายงบประมาณ ทั้งที่ผู้รับจ้างยังดำเนินการไม่เสร็จ หรือยังส่งมอบงานหรือดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา หรือหน่วยงานยังไม่ได้รับสินค้า

สัญญาตอนที่ ๖ มีการจัดทำเอกสารหลักฐานเท็จเพื่อใช้เบิกเงินงบประมาณ เช่น การจ่ายเงินค่าปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ทั้งที่ไม่ได้มีการปฏิบัติงานจริง หรือการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล หรือค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ อันเป็นเท็จ เป็นต้น

สัญญาตอนที่ ๗ การเบิกจ่ายน้ำมันแท้จโดยมีการนำรถยนต์ของทางราชการ ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว หรือเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของทางราชการเพื่อนำไปใช้กับรถยนต์ส่วนตัว

สัญญาตอนที่ ๘ กระทำการแก้ไขเพิ่มเติมตัวเลขแสดงจำนวนเงินตามเช็ค หรือในใบถอนเงินให้มียอดเงินเพิ่มขึ้น แล้วนำไปเบิกถอนเงินจากธนาคาร เพื่อเป็นของตนเอง

สัญญาตอนที่ ๙ ส่งจ่ายเช็คโดยไม่มีฎีกาและเอกสารหลักฐานประกอบการ เบิกจ่ายหรือสั่งจ่ายเงินตามเช็คของหน่วยงาน โดยระบุจำนวนเงินในต้นขั้วเช็ค กับเช็คไม่ตรงกัน รวมทั้งการถอนเงินจากธนาคารโดยไม่มีหน้าที่ต้องชำระเพื่อไป ใช้ประโยชน์ส่วนตัว

สัญญาตอนที่ ๑๐ ปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามสั่งจ่ายเช็ค นำไป เบิกถอนเงินจากธนาคารนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

ตัวอย่างการทุจริตการเบิกจ่ายเงินโครงการ

ส่วนราชการแห่งหนึ่งในจังหวัด ฮ. ได้รับอนุมัติงบประมาณในการจัดอบรมโครงการอบรมข้าราชการจากกรมต้นสังกัด โดยหัวหน้าส่วนราชการได้กำหนดจัดโครงการจำนวน ๔ วัน ณ โรงแรมแห่งหนึ่งในจังหวัด ฮ. และแจ้งว่ามีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน ๒๐๐ คน

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า หัวหน้าส่วนราชการมีการทุจริต กล่าวคือมีการจัดโครงการอบรมจริงแค่ ๒ วัน แต่กลับเขียนโครงการเบิกเงินงบประมาณเต็มทั้ง ๔ วัน และมีพฤติการณ์การทุจริต ดังนี้

- การเบิกจ่ายค่าอาหาร ระบุในโครงการว่าจัดอาหาร ๓ มื้อ เข้า กลางวัน เย็น และอาหารว่างเช้า-บ่าย แต่ปรากฏข้อเท็จจริงมีเพียงอาหารกลางวัน และอาหารว่างเช้า-บ่าย แต่กลับเบิกค่าอาหาร ๓ มื้อและอาหารว่าง เช้า-บ่าย และค่าอาหารกลางวันที่ย้ายจริงให้ทางโรงแรมมื้อละ ๑๕๐ บาทต่อคน แต่ขอเบิก ๒๐๐ บาทต่อคน ส่วนมื้อเช้างับมื้อเย็นเบิกอีกมื้อละ ๒๐๐ บาท โดยให้ทางโรงแรมออกเอกสารเท็จให้

- การเบิกจ่ายค่าห้องพัก จอจจริงเพียง ๒๕ ห้อง ๆ ละ ๙๐๐ บาท แต่กลับเบิกเป็นจำนวน ๕๐ ห้อง ๆ ละ ๙๐๐ บาท โดยให้ทางโรงแรมออกเอกสารเท็จให้มีการปลอมลายเซ็นผู้เข้าพัก

- การเบิกจ่ายค่าตอบแทนวิทยากร โดยข้อเท็จจริงจ่ายค่าวิทยากรที่มาบรรยายจำนวน ๒ คน เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท แต่กลับจัดทำเอกสารหลักฐานเท็จ โดยเบิกจ่ายงบประมาณเป็นค่าวิทยากรจำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท

- การอบรม มีผู้เข้าร่วมจริงไม่ถึง ๑๐๐ คน โดยใช้วิธีการปลอมลายเซ็นผู้เข้าร่วมอบรมให้ถึง ๒๐๐ คน



แก้ทุจริต “คิดฐานสอง”

การกระทำใด ? เข้าข่าย

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม



๑ การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting Benefits)

และผลจากการรับผลประโยชน์นั้นส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เช่น การรับเงินหรือบริการต่างๆ จากบริษัทเอกชนที่เข้าร่วมประมูลงานจากภาครัฐ หรือการรับของขวัญจากผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นลูกค้าของหน่วยงาน เป็นต้น



๒ การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self - Dealing) หรือ เป็นคู่สัญญา (Contracts)

เช่น ผู้บริหารของหน่วยงาน ทำสัญญาจ้างบริษัทที่ภรรยาของตนเองเป็นเจ้าของมาเป็นที่ปรึกษาของหน่วยงาน หรือทำสัญญาจัดซื้อรถตู้จากบริษัทที่ตนเองมีหุ้นส่วนอยู่ หรือทำสัญญาให้หน่วยงานจัดซื้อที่ดินของตนเองในการสร้างสำนักงานแห่งใหม่ เป็นต้น



๓

การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่ง สาธารณะ หรือหลังเกษียณ (Post - Employment)

โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงาน
นั้นหาประโยชน์จากหน่วยงานหรือไปดำรงตำแหน่งในบริษัทที่มีความ
เกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม



๔

การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting)

โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ เช่น เจ้าหน้าที่
ที่มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีรับงานเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ทำบัญชีให้กับ
บริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบบัญชี เป็นต้น



๕

การรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information)

แล้วนำข้อมูลไปหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่น เช่น ผู้บริหาร
ของหน่วยงานรู้ข้อมูลภายในโครงการก่อสร้างถนนแล้วตนเองหรือให้
เครือข่ายตีไปกว้านซื้อที่ดินตามแนวถนนตัดผ่านไว้ล่วงหน้า เพื่อมาขาย
ให้กับหน่วยงานในราคาที่สูง หรือเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานเปิดเผย
หรือขายข้อมูลที่สำคัญของฝ่ายที่มียื่นประมูลไว้ก่อนหน้าให้แก่ผู้ประมูล
รายอื่นที่ให้ผลประโยชน์ ทำให้ฝ่ายที่มียื่นประมูลไว้ก่อนหน้าเสียเปรียบ
 เป็นต้น



๖

การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตน (Using Employer, Property for Private advantage)

เช่น การนำวัสดุครุภัณฑ์ของหน่วยงานมาใช้ที่บ้าน หรือใช้โทรศัพท์
ของหน่วยงานติดต่อธุระส่วนตน หรือนำรถยนต์ราชการไปใช้ธุระส่วนตน
หรือนำน้ำมันของราชการมาเติมรถยนต์ส่วนตัว หรือนำรถยนต์ส่วนตัว
มาล้างที่หน่วยงาน เป็นต้น



๗

การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - Barrelling)

เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอนุมัติโครงการลงในพื้นที่
เขตเลือกตั้งหรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบสาธารณะเพื่อหาเสียง
หรือการใส่ชื่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแสดงความเห็นเจ้าของ
สิ่งสาธารณะ เป็นต้น



แก้ทุจริต “คิดฐานสอง”

ตัวอย่าง ระบบคิดฐานสิบ (Analog)



ระบบคิดฐานสอง (Digital)

ระบบคิด

ฐาน

๑๐

ระบบคิด

ฐาน

๒

สังคมโลกสมัยก่อน
ยุค Analog

สังคมโลกสมัยใหม่
ยุค Digital



ยอมรับกับคำพูดที่ว่า
“ทุจริตบ้างไม่เป็นไร
ถ้าเราได้ประโยชน์”

ไม่ยอมรับกับคำพูดที่ว่า
“ทุจริตบ้างไม่เป็นไร
ถ้าเราได้ประโยชน์”



ระบบคิด **ฐาน ๑๐**

ไม่สามารถแยก
ประโยชน์ส่วนตนออกจาก
ประโยชน์ส่วนรวมได้



ประโยชน์ทับซ้อน / สันบน
ทุจริตคอร์รัปชัน



ระบบอุปถัมภ์
นำความสัมพันธ์ส่วนตัว
มาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

ระบบคิด **ฐาน ๒**

แยก
ประโยชน์ส่วนตนออกจาก
ประโยชน์ส่วนรวมได้



เห็นประโยชน์สาธารณะ
มาก่อนประโยชน์ส่วนตน

ตอนที่ ๒

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบายสำคัญ
แนวคิด เกี่ยวกับการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบายสำคัญ แนวคิด เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้อง และบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย การพัฒนาประเทศ จึงทำให้ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรก ของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่ การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง” การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติจะมุ่งเน้น การสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความ สามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม และ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหาร จัดการภาครัฐ ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ ๖ ได้ให้ความสำคัญด้านการป้องกันการทุจริต มีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกระดับ โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคล กับประโยชน์ส่วนรวมของบุคลากรภาครัฐ รวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยม ให้ทุกภาคส่วนตื่นตัวและละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) คือ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)” เพื่อให้ประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้ามุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม เป็นสังคมมิติใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชน เพื่อให้ประเทศไทยมีศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสที่ทัดเทียมนานาอารยประเทศ

พันธกิจ “สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการ และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล”

วัตถุประสงค์หลัก ประกอบด้วย

๑. สังคมมีพฤติกรรมร่วมต้านทานการทุจริตในวงกว้าง
๒. เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองมุ่งต้านการทุจริตในทุกภาคส่วน
๓. การทุจริตถูกยับยั้งอย่างเท่าทันด้วยนวัตกรรมกลไกป้องกันการทุจริต และระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
๔. การปราบปรามการทุจริตและการบังคับใช้กฎหมายมีความรวดเร็ว เป็นธรรม และได้รับความร่วมมือจากประชาชน
๕. ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยมีค่าคะแนนในระดับที่สูงขึ้น

แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ

ยุทธศาสตร์ตามประเด็นการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบมีหลักยุทธศาสตร์ ๓ ด้าน ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” เพื่อปฏิรูป “คน” ให้มีจิตสำนึกและสร้างพลังรวมเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์ปชั่น

๒. ยุทธศาสตร์การป้องกัน ด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาลเพื่อปฏิรูประบบและองค์กรเพื่อสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน

๓. ยุทธศาสตร์การปราบปราม เพื่อปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการขององค์กรอิสระและหน่วยงานเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในภาครัฐต่อกรณีการทุจริตคอร์ปชั่นให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต คือ ให้มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากร ใช้ดุลยพินิจโดยสุจริต ภายใต้กรอบธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ได้อย่างแท้จริง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ขึ้น โดยจัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ

นอกจากนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันและปราบปรามทุจริตคือ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

คณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ มีมติ เห็นชอบแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ให้เป็นแผนแม่บทระดับชาติ เพื่อเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการแก้ไขปัญหาสังคม ที่เป็นวิกฤตคุณธรรมของคนในชาติ ให้เกิดความสมดุลทั้งทางวัตถุและจิตใจ ประเทศชาติและประชาชนมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีเป้าประสงค์เพื่อให้ สังคมไทยมีคุณธรรม คนไทยปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาที่ตนนับถือน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของไทย และอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขในประเทศไทย ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างยั่งยืน โดยมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคอิสระ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ ภาคสื่อมวลชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดยจัดตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับกระทรวง และระดับจังหวัด และนำกลไกประชารัฐมาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนแผนแม่บทให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

วิสัยทัศน์

“สังคมไทยมีคุณธรรมเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต สืบสานความเป็นไทย อยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุขในประเทศไทย ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างยั่งยืน”

เป้าประสงค์

สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม คนไทยปฏิบัติตนตามหลักคำสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของไทยและอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขในประเทศไทย ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

๑. พัฒนาคอนให้มีคุณธรรมตามหลักธรรมทางศาสนา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม

๒. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้มีประสิทธิภาพในมิติต่าง ๆ

๓. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักและร่วมกันเป็นเครือข่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรม เพื่อสร้างสังคมคุณธรรมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีธรรมภิบาล มีความสมานฉันท์ และมีความยั่งยืน

๔. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

วัตถุประสงค์หลัก

๑. เพื่อวางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคมไทย

๒. เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นเอกภาพ

๓. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม

๔. เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

ยุทธศาสตร์ป้องกันและปราบปรามการทุจริต ของกระทรวงวัฒนธรรม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรม จัดทำยุทธศาสตร์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกระทรวงวัฒนธรรม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

มีสาระสำคัญดังนี้

วิสัยทัศน์

“ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานและให้บริการประชาชนจนเป็นที่ศรัทธาและไว้วางใจ”

พันธกิจ

๑. ยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้มีระดับสูงมาก
๒. ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๓. บูรณาการความร่วมมือด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับหน่วยงานระดับชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. สร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานอย่างเข้มงวด
๕. ส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองจรรยาบรรณตามประมวลจรรยาบรรณข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมได้รับการประเมินระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) ไม่น้อยกว่า ๘๐ คะแนน และประชาชนมีความเชื่อมั่นว่าเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติราชการอย่างซื่อสัตย์สุจริต

ยุทธศาสตร์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกระทรวงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านความซื่อสัตย์สุจริต และต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาระบบการดำเนินงานและการบริการประชาชนให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรื่องร้องเรียนกรณี การทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น ในการป้องกันการทุจริต

หลักธรรมาภิบาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติหลักธรรมาภิบาลไว้ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๕ ไว้ว่า

“รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลซึ่งได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ นอกจากนั้นยังได้นำมาบรรจุในส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และหลักธรรมาภิบาลยังได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

คำว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า

ธรรมะ แปลว่า ความถูกต้องดีงาม

อภิบาล แปลว่า การปกครองหรือการปกป้องรักษา

ธรรมาภิบาล จึงแปลว่า การปกครองที่ยึดถือความถูกต้องดีงาม เป็นหลักหรือการปกครองโดยธรรม

ธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๖๒ หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม โปร่งใสและความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ

๑. **หลักนิติธรรม (Rule of Law)** หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับเป็นไปตามกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและความยุติธรรมของประชาชน

๒. **หลักคุณธรรม (Ethics)** หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม สนับสนุนให้ประชาชนขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพที่สุจริตจนกลายเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. **หลักความโปร่งใส (Transparency)** หมายถึง ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน และการฉ้อราษฎร์บังหลวง

๔. **หลักการมีส่วนร่วม (Participation)** หมายถึง การเปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากร ของชุมชนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน

๕. **หลักความรับผิดชอบ (Accountability)** หมายถึง การมีจิตสำนึก ในหน้าที่ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม สิทธิและหน้าที่ และปัญหาสาธารณสุข ของบ้านเมือง และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างตามหลักประชาธิปไตย

๖. **หลักความคุ้มค่า (Value for Money)** หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลผลิตสินค้า อย่างมีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ตอนที่ ๓

เครือข่ายการป้องกันการทุจริต

เครือข่ายการป้องกันการทุจริต

แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

ความหมายของเครือข่าย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท. : ๒๕๕๘) ได้รวบรวมความหมายของคำว่า “เครือข่าย” จากนักวิชาการ สรุปได้ ดังนี้

กาญจนา แก้วเทพ (๒๕๓๘) “เครือข่าย” หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการประสานงานของบุคคล กลุ่ม หรือหลายองค์กรที่ต่างก็มีทรัพยากรของตนมีเป้าหมายมีวิธีการทำงานและมีกลุ่มเป้าหมายของตัวเอง บุคคลหรือกลุ่มเหล่านี้ได้เข้ามาประสานงานกันอย่างมีระยะเวลาอันพอสมควร แม้อาจจะไม่มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่ก็จะมีการวางรากฐานเอาไว้ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาที่สามารถติดต่อไปได้เป็นการเข้าร่วมเป็นองค์กรเครือข่าย แม้ว่าองค์กรเหล่านี้จะมีบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน เช่น มีเป้าหมายร่วมกัน มีประโยชน์ร่วมกัน องค์กรเหล่านี้ก็ยังคงความเป็นเอกเทศอยู่เพราะการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเป็นการเข้าร่วมเพียงบางส่วนขององค์กรเท่านั้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๕๓) กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กรหน่วยงาน หรือสถาบันใด ๆ ได้ตกลงที่จะประสานเชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงบางอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ชนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ (๒๕๔๙) ได้กล่าวว่า เครือข่ายคือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน หรือ ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดรูปแบบหรือจัดระเบียบโครงสร้างโดยสมาชิก ยังมีความเป็นอิสระ ซึ่งในความหมายนี้สาระสำคัญคือความสัมพันธ์ของสมาชิก ในเครือข่ายต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมี ลักษณะเท่าเทียมกัน หรือแลกเปลี่ยนซึ่งกัน และการเป็นสมาชิกเครือข่าย ไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระ หรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือ องค์กรนั้น ๆ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า

“เครือข่าย” หมายถึง ระบบการติดต่อสื่อสารประสานงานเชื่อมโยง ของบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์กรที่มีความสมัครใจ เพื่อเป้าหมาย ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

การสร้างเครือข่าย (Net Working)

การสร้างเครือข่าย (Net Working) ได้มีผู้ให้ความหมายของการสร้าง เครือข่าย ไว้ดังนี้

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (๒๕๕๑) กล่าวว่า การสร้างเครือข่าย เป็นรูปแบบ การพัฒนาตนเองอีกรูปแบบหนึ่ง ทั้งนี้ การสร้างเครือข่าย หมายถึง การแสวงหาโอกาสเพื่อรู้จักกับบุคคลใหม่ ๆ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ บุคคลที่เพิ่งรู้จัก รวมทั้งการรักษาความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้องในสายอาชีพหรือแวดวงเดียวกัน

ชนิษฐา กาญจนรังสีนนท์ (๒๕๔๙) ให้ความหมายว่า การสร้างเครือข่าย หมายถึง การทำให้มีการติดต่อและการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และ การร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ในทัศนะของสตาร์กี้ (Starkey) การสร้างเครือข่ายควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่าย มีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าทำให้เกิดการคบค้า

สมาคมแบบพึ่งพิง การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบติดต่อกันด้วยการเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียว เช่น การส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อ แต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันด้วย

เครือข่าย (Network) จึงเป็นการเชื่อมโยงของกลุ่มคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมี การจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกัน ภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ประเด็นสำคัญของนิยามข้างต้น คือ



ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ



กิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน



การเป็นสมาชิกเครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้น ๆ

การรวมตัวเป็นเครือข่ายในลักษณะการแลกเปลี่ยน ต้องสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน เป็นการผนึกกำลัง (synergy)

ในลักษณะที่มากกว่า

$$๑ + ๑ = ๒$$

แต่ต้องเป็น

$$๑ + ๑ > ๒$$

เรียกว่าเป็น **“พลังทวีคูณ”** ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายต้องดีกว่าผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทำแล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน

ลักษณะสำคัญของเครือข่าย

- แม้ว่าจะไม่มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่ก็จะมีการวางรากฐานเอาไว้ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มอื่น ๆ

- เพื่อแก้ปัญหาที่สามารถติดต่อไปได้เป็นการเข้าร่วมเป็นองค์กรเครือข่าย แม้ว่าองค์กรเหล่านี้จะมีบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน เช่น มีเป้าหมายร่วมกัน มีประโยชน์ร่วมกัน องค์กรเหล่านี้ก็ยังคงความเป็นเอกเทศอยู่ เพราะการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย เป็นการเข้าร่วมเพียงบางส่วนขององค์กรเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงเครือข่ายจึงนึกถึงประเด็นสำคัญเหล่านี้ ได้แก่

<i>ปฏิสัมพันธ์</i>	<i>ความร่วมมือ</i>	<i>การประสานงาน</i>
<i>ความสามัคคี</i>	<i>ความกว้างใหญ่</i>	<i>การเชื่อมโยงกัน</i>
<i>เป้าหมาย</i>	<i>วัตถุประสงค์ร่วม</i>	<i>จุดประสงค์ร่วมกัน</i>
<i>ความสัมพันธ์ที่ดี</i>	<i>การทำงานเป็นกลุ่ม</i>	<i>การสื่อสาร</i>
<i>ผลประโยชน์ร่วม</i>	<i>กติกา/ข้อตกลงร่วมกัน</i>	
<i>การเรียนรู้ร่วมกัน</i>	<i>ความสามารถ/ถนัดของคน</i>	

องค์ประกอบของเครือข่าย

เครือข่ายมีองค์ประกอบสำคัญอยู่อย่างน้อย ๗ อย่างด้วยกัน คือ

๑) มีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน (common perception)

๒) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (common vision)

๓) มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน (mutual interests / benefits)

๔) การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (stakeholders participation)

- ๕) มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (complementary relationship)
- ๖) มีการเกื้อหนุนพึ่งพากัน (interdependent)
- ๗) มีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน (interaction)

แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

๑. การรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน (common perception)

สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เหมือนกัน ถึงเหตุผลในการเข้ามาร่วมกันเป็นเครือข่าย อาทิเช่น มีความเข้าใจในตัวปัญหา และมีจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน ประสบกับปัญหาอย่างเดียวกันหรือต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาหรือลดความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าเริ่มต้นด้วยการรับรู้ที่ต่างกัน มีมุมมองหรือแนวคิดที่ไม่เหมือนกันแล้วจะประสานงานและขอความร่วมมือยาก เพราะแต่ละคนจะติดอยู่ในกรอบความคิดของตัวเอง มองปัญหาหรือความต้องการไปคนละทิศละทาง แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายจะมีความเห็นที่ต่างกันไม่ได้ เพราะมุมมองที่แตกต่างช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงาน แต่ความแตกต่างนั้นต้องอยู่ในส่วนของกระบวนการ (process) ภายใต้การรับรู้ถึงปัญหาที่สมาชิกทุกคนยอมรับแล้ว มิฉะนั้นความเห็นที่ต่างกันจะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุด

๒. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (common vision)

วิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึงการที่สมาชิกมองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตที่เป็นภาพเดียวกัน มีการรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และมีเป้าหมายที่จะเดินทางไปด้วยกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนเกิดพลัง มีความเป็นเอกภาพ และช่วยผ่อนคลายความขัดแย้ง อันเนื่องมาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันในทางตรงกันข้าม ถ้าวิสัยทัศน์หรือเป้าหมาย

ของสมาชิกบางกลุ่มขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่าย พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มนั้นก็จะเริ่มแตกต่างจากแนวปฏิบัติที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกัน ดังนั้น แม้ว่าจะต้องเสียเวลามากกับความพยายามในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน แต่ก็จำเป็นจะต้องทำให้เกิดขึ้น หรือ ถ้าสมาชิกมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวอยู่แล้ว ก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้มากที่สุด แม้จะไม่ซ้อนทับกันแนบสนิทจนเป็นภาพเดียวกัน แต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

๓. ความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน (mutual interests / benefits)

คำว่าผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและผลประโยชน์ไม่ใช่ตัวเงิน เป็นความต้องการ (need) ของมนุษย์ในเชิงปัจเจก อาทิเช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับ โอกาสในความก้าวหน้า ความสุข ความพึงพอใจ ฯลฯ

สมาชิกของเครือข่ายเป็นมนุษย์ปุถุชนธรรมดาที่ต่างก็มีความต้องการเป็นของตัวเอง (human needs) ถ้าการเข้าร่วมในเครือข่ายสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเขาหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันก็จะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่ายมากขึ้น

ดังนั้น ในการที่จะดึงใครสักคนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่ายจำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากการเข้าร่วม ถ้าจะให้ดีต้องพิจารณาล่วงหน้าก่อนที่เขาจะร้องขอ ลักษณะของผลประโยชน์ที่สมาชิกแต่ละคนจะได้รับอาจแตกต่างกัน แต่ควรต้องให้ทุกคนและต้องเพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติได้จริง ไม่ใช่เข้ามาเป็นเพียงไม้ประดับเนื่องจากมีตำแหน่งในเครือข่าย แต่ไม่ได้ร่วมปฏิบัติภารกิจเมื่อใดก็ตามที่สมาชิกเห็นว่าเขาเสียประโยชน์มากกว่าได้ หรือเมื่อเขาได้ในสิ่งที่ต้องการเพียงพอแล้ว สมาชิกเหล่านั้นก็จะออกจากเครือข่ายไปในที่สุด

๔. การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (stakeholders participation)

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย เป็นกระบวนการที่สำคัญมาก ในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็ง ดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรมีความเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ในฐานะ “หุ้นส่วน (partner)” ของเครือข่ายเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (horizontal relationship) คือ ความสัมพันธ์ฉันทน์ที่เพื่อนมากกว่าความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (vertical relationship) ในลักษณะเจ้านายลูกน้อง ซึ่งบางครั้งก็ทำได้ยากในทางปฏิบัติเพราะต้องเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่ายโดยการสร้างบริบทแวดล้อมอื่น ๆ เข้ามา ประกอบ แต่ถ้าทำได้จะสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายมาก

๕. การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (complementary relationship)

องค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง คือ การที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็สร้างความเข้มแข็งให้กันและกัน โดยนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง แล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้น ในลักษณะพลังทวีคูณ ($๑+๑ > ๒$) มากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อต่างคนต่างอยู่

๖. การเกี่ยวพันพึ่งพากัน (interdependence)

เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการที่สมาชิกเครือข่ายตกอยู่ในสภาวะจำกัดทั้งด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน กำลังคน ฯลฯ ไม่สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยตนเองโดยปราศจากเครือข่าย จำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การทำให้หุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่น จำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกว่าการเอาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไป จะทำให้เครือข่ายล้มลงได้ การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการดำรงอยู่ของเครือข่าย การเกี่ยวพันพึ่งพากันในลักษณะนี้จะส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

๗. การมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน (interaction)

สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น มีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียน การพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนา ร่วมกัน โดยที่ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วย

ลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกควรเป็นการแลกเปลี่ยนกัน (reciprocal exchange) มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว (unilateral exchange) ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะเกิดความผูกพันระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้น ทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นมากขึ้น มีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย

องค์ประกอบข้างต้นไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปช่วยจำแนกระหว่างเครือข่ายแท้กับเครือข่ายเทียมเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายด้วย

การก่อเกิดของเครือข่าย

เครือข่ายแต่ละเครือข่ายต่างมีจุดเริ่มต้น หรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน ชนิดของเครือข่ายแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ

เครือข่ายชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจตรงกัน ทำงานคล้ายคลึงกัน หรือประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อน เข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่า การดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิกในเครือข่ายเป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิกเอง (ฉันทะ) เครือข่ายเช่นนี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่ อาศัยความเป็นเครือญาติ เป็นคนในชุมชนหรือมาจากภูมิลำเนาเดียวกันที่มีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มโดยจัดตั้งเป็นชมรมที่มีกิจกรรมร่วมกันก่อน เมื่อมีสมาชิก

เพิ่มขึ้นจึงขยายพื้นที่ดำเนินการออกไป หรือมีการขยายเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของกลุ่มมากขึ้น ในที่สุดก็พัฒนาขึ้นเป็นเครือข่ายเพื่อให้ครอบคลุมต่อความต้องการของสมาชิกได้กว้างขวางขึ้น เครือข่ายประเภทนี้มักใช้เวลาก่อร่างสร้างตัวที่ยาวนาน แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว มักจะเข้มแข็ง ยั่งยืน และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้น

๒. เครือข่ายจัดตั้ง

เครือข่ายจัดตั้งมักจะมี ความเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ การจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ใช้กลไกของรัฐ ผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ได้มีพื้นฐาน ความต้องการ ความคิด ความเข้าใจ หรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกัน เป็นการทำงานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มี ความต่อเนื่อง และมักจะจางหายไป ในที่สุด เว้นแต่ว่าเครือข่ายจะได้รับการชี้แนะที่ดี ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจนนำไปสู่การพัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษาสถานภาพของเครือข่ายไว้ได้ แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อตั้ง

๓. เครือข่ายวิวัฒนาการ

เป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรก และไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรงแต่มีกระบวนการพัฒนาผสมผสานอยู่ โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคล/องค์กรมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้าง ๆ ในการสนับสนุนกัน และเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยยังไม่ได้สร้างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนัก หรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจุดประกายความคิดจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟัง หรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของเครือข่ายอื่น ๆ มาแล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกัน สร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง เครือข่ายที่ว่านี้แม้จะไม่ได้เกิดจากแรงกระตุ้นภายในโดยตรง

ตั้งแต่แรก แต่ถ้าสมาชิกมีความตั้งใจจริงที่เกิดจากจิตสำนึกที่ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นและสนับสนุนก็จะสามารถพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งทำนองเดียวกันกับเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เครือข่ายในลักษณะนี้พบเห็นอยู่มากมาย เช่น เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายโรงเรียน สร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

ปรัชญาการสร้างเครือข่าย

การสร้างเครือข่ายต้องคำนึงถึงเสมอว่า “เครือข่าย” เป็นกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ การนำเครือข่ายต้องมี LINK หมายถึง “การเชื่อมโยง”

L - Learning การเรียนรู้

I - Investment การลงทุน

N - Nature การฟูมฟักบำรุง

G (K) - Give การรักษาสัมพันธ์ภาพ

ซึ่งรวมกันเป็นคำว่า LINK หมายถึง การเชื่อมโยง

ความจำเป็นที่ต้องมีเครือข่าย

การพัฒนางานหรือการแก้ปัญหาใด ๆ ที่ใช้วิธีดำเนินงานในรูปแบบที่สืบทอดกันเป็นวัฒนธรรมภายในกลุ่มคน หน่วยงาน หรือองค์กรเดียวกัน จะมีลักษณะไม่ต่างจากการปิดประเทศที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภายนอก การดำเนินงานภายใต้กรอบความคิดเดิม อาศัยข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนอยู่ภายใน ใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พอจะหาได้ใกล้มือ หรือถ้าจะออกแบบใหม่ก็ต้องใช้เวลานานมาก จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานอย่างยิ่งและไม่อาจแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ การสร้าง “เครือข่าย” สามารถช่วยแก้ปัญหาข้างต้นได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอก

หน่วยงานของตน ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ให้ความร่วมมือและทำงาน
ในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน เสมือนการเปิดประตูสู่โลกภายนอก

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครือข่ายเพื่อความยั่งยืน

๑. สมาชิกที่เข้าร่วมต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวม

๒. สร้างการยอมรับในความแตกต่างระหว่างสมาชิก ยอมรับ
ในรูปแบบและวัฒนธรรมองค์กรของสมาชิก

๓. มีกิจกรรมสม่ำเสมอและมากพอที่จะทำให้สมาชิกได้ทำงาน
ร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่ต้องแน่ใจว่าทำได้และกระจายงานได้ทั่วถึง ควรเลือก
กิจกรรมที่ง่ายและมีแนวโน้มประสบความสำเร็จ อย่าทำกิจกรรมที่ยาก
โดยเฉพาะครั้งแรก ๆ เพราะถ้าทำไม่สำเร็จอาจทำให้เครือข่ายที่เริ่มก่อตัวเกิดการ
แตกสลายได้

๔. จัดให้มีและกระตุ้นให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึง และ
สม่ำเสมอ

๕. สนับสนุนสมาชิกทุกกลุ่ม และทุกด้านที่ต้องการความช่วยเหลือ
เน้นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกที่ยังอ่อนแอให้สามารถช่วยตนเองได้

๖. สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่าย

๗. สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนางานอย่างเต็มกำลังตามศักยภาพ
และความชำนาญที่มีอยู่ โดยร่วมกันตั้งเป้าหมายในการพัฒนางานให้กับ
สมาชิกแต่ละกลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน
เป็นพื้นฐานในการสร้างความหลากหลายและเข้มแข็งให้กับเครือข่าย

๘. สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ระหว่างบุคลากรทุกระดับของ
สมาชิกในเครือข่ายในลักษณะความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน

๙. จัดกิจกรรมให้สมาชิกใหม่ของเครือข่าย เพื่อเชื่อมต่อกับคนรุ่นเก่ากับ
คนรุ่นใหม่ในการสืบทอดความเป็นเครือข่ายต่อไป

๑๐. จัดให้มีเวทีระหว่างคนทำงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการทำงานด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

๑๑. จัดให้มีช่องทางการทำงานร่วมกัน การสื่อสารที่ง่ายต่อการเข้าถึง ที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน เช่น สร้างระบบการส่งต่องาน และสร้างเว็บไซต์ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกัน

ผู้จัดการเครือข่าย

มีหน้าที่ในการดูแลรักษาเครือข่ายดังต่อไปนี้

๑. ช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นสมาชิกรวมตัวกันทำงาน โดยมีกิจกรรมเป็นสื่อ เช่น การประชุมประจำปี การจัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูล การแก้ปัญหาร่วมกัน การวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมใหม่

๒. สมาชิกแกนนำต้องเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารระหว่างกัน ส่งข่าวผ่านจดหมาย ข่าวของเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เก็บรวบรวมข้อมูลและตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลของเครือข่ายเพื่อให้สมาชิกเข้าถึง

๓. สร้างความรักความผูกพันและความไว้นื้อเชื่อใจระหว่างคนในกลุ่มสมาชิก เริ่มจัดกิจกรรมง่าย ๆ ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จร่วมกันก่อน มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในกลุ่มสมาชิกเป็นประจำ จัดเวทีให้มีการพูดคุยกันอย่างตรงไปตรงมาเมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างกลุ่มสมาชิก จัดกิจกรรมส่งต่องานที่เกี่ยวข้อง

๔. จัดให้มีกระบวนการตัดสินใจโดยให้สมาชิกทุกกลุ่มมีส่วนร่วมพยายามสร้างสภาพแวดล้อมให้มีการเสนอความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ไม่รวบอำนาจ ควรแบ่งกันเป็นผู้นำตามความถนัด ทำการรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกทุกกลุ่มก่อนการตัดสินใจเพื่อทำให้เกิดการยอมรับและเต็มใจที่จะนำผลการตัดสินใจของเครือข่ายไปปฏิบัติ

๕. วางแผนในการประสานงานระหว่างสมาชิก และเชื่อมต่อกับเครือข่ายอื่น ๆ จัดระบบการประสานงานให้คล่องตัวและทั่วถึง การประสานงานถือเป็นหน้าที่หลักของสมาชิกแกนนำ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนทุกระดับให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณสมบัติของกลุ่มสมาชิกแกนนำ

การพัฒนาสมาชิกแกนนำที่มีประสิทธิภาพจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่กลุ่มสมาชิกเครือข่ายอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือจากคนภายนอก เป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้คนภายนอกอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของเครือข่ายมากขึ้น สมาชิกแกนนำจะต้องมีการพัฒนาตัวเองเพื่อให้มีความเข้มแข็ง มีวุฒิภาวะสูง มีความเป็นทีมประสิทธิภาพสูง มีการรวมตัวของสมาชิกในกลุ่มสูง มีการสื่อสารทั่วถึงและโปร่งใส มีความไว้วางใจระหว่างสมาชิก ใช้กระบวนการการตัดสินใจแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการประสานงานระหว่างสมาชิกให้ครบถ้วนไม่ตกหล่นและเป็นเอกภาพ ประสานงานกับองค์กรภายนอกเครือข่ายได้เป็นอย่างดี

การรักษาเครือข่าย

ตราบใดที่ภารกิจเครือข่ายยังไม่สำเร็จย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาเครือข่ายไว้ ประคับประคองให้เครือข่ายสามารถดำเนินการต่อไปได้ และบางกรณีหลังจากเครือข่ายได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ก็จำเป็นต้องรักษาความสำเร็จของเครือข่ายไว้ หลักการรักษาความสำเร็จของเครือข่ายมีดังนี้

๑. มีการจัดกิจกรรมร่วมที่ดำเนินอย่างต่อเนื่อง
๒. มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ระหว่างสมาชิกเครือข่าย
๓. กำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ
๔. จัดหาทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ

๕. ให้ความช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหา
๖. มีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง

แต่ละหลักการอธิบายได้ดังนี้

๑. การจัดกิจกรรมร่วมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

เครือข่ายจะก้าวไปสู่ช่วงชีวิตที่ถดถอยหากไม่มีกิจกรรมใด ๆ ที่สมาชิกของเครือข่ายสามารถกระทำร่วมกัน ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อไม่มีกิจกรรมก็ไม่มีกลไกที่จะดึงสมาชิกเข้าหากัน สมาชิกของเครือข่ายก็จะไม่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน เมื่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกลดลงก็ส่งผลให้เครือข่ายเริ่มอ่อนแอ สมาชิกจะเริ่มสงสัยในการคงอยู่ของเครือข่าย บางคนอาจคิดไปว่าเครือข่ายล้มเลิกไปแล้ว ความยั่งยืนของเครือข่ายจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้มีการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งกิจกรรมดังกล่าวกลายเป็นแบบแผน (pattern) ของการกระทำที่สมาชิกของเครือข่ายยอมรับโดยทั่วกัน ด้วยเหตุนี้ การที่จะรักษาเครือข่ายไว้ได้ต้องมีการกำหนดโครงสร้างและตารางกิจกรรมไว้ให้ชัดเจน ทั้งในแง่ของเวลา ความถี่ และต้องเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจเพียงพอที่จะดึงดูดสมาชิกให้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมเดียวที่ใช้สำหรับสมาชิกทุกคน สำรวจดูความต้องการเฉพาะของสมาชิกในระดับย่อยลงไปในแต่ละคนและแต่ละกลุ่ม กล่าวคือควรจะมีกิจกรรมย่อยที่หลากหลายเพียงพอที่จะตอบสนองความสนใจของสมาชิกกลุ่มย่อยในเครือข่ายด้วย โดยที่กิจกรรมเหล่านี้ก็ต้องอยู่ในทิศทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของเครือข่าย กิจกรรมเหล่านี้อาจจัดในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การวางแผนงานร่วมกัน การพบปะเพื่อประเมินผลร่วมกันประจำทุกเดือน ฯลฯ หรือจัดในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น จัดกีฬานันทนาการระหว่างสมาชิก จัดงานประเพณีท้องถิ่นร่วมกัน เป็นต้น ในกรณีที่เครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ที่กว้างขวางมาก กิจกรรมไม่ควรรวมศูนย์อยู่เฉพาะส่วนกลาง ควรกระจายจุดพบปะสังสรรค์หมุนเวียนกันไปเพื่อให้สมาชิกเข้าร่วมได้โดยสะดวก

๒. การรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย

สัมพันธภาพที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไป ความสัมพันธ์ที่ดีเป็นเสมือนน้ำมันที่คอยหล่อลื่นการทำงานร่วมกันให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อใดที่สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกบาดหมางไม่เข้าใจกัน หรือเกิดความขัดแย้งระหว่างกันโดยหาข้อตกลงไม่ได้ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกก็จะเริ่มแตกร้าว ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขอย่างทัน่วงทีก็จะนำไปสู่ความเสื่อมถอยและความสิ้นสุดลงของเครือข่ายได้ ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก โดยเฉพาะและควรจัดอย่างสม่ำเสมอไม่ใช่ว่าจะจัดในช่วงที่มีปัญหาเกิดขึ้นเท่านั้น

นอกจากนี้สมาชิกของเครือข่ายพึงตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสัมพันธภาพ เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจกันที่อาจเกิดขึ้น สมาชิกควรแสดงความเป็นมิตรต่อกัน เมื่อเกิดความขัดแย้งต้องรีบแก้ไขและดำเนินการไกล่เกลี่ยให้เกิดความเข้าใจกันใหม่ นอกจากนี้ควรมีมาตรการป้องกันปัญหาก่อนที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างกัน เช่น ในการจัดโครงสร้างองค์กรควรแบ่งอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน และไม่ซ้ำซ้อน การกำหนดเป้าหมายการทำงานที่สมาชิกยอมรับร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ การกำหนดผู้นำที่เหมาะสม การกำหนดกติกาอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน เป็นต้น

๓. การกำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ

สมาชิกจะยังเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายตราบนานเท่าที่ยังมีสิ่งจูงใจเพียงพอที่จะดึงดูดให้เข้าไปมีส่วนร่วม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดกลไกบางประการที่จะช่วยจูงใจให้สมาชิกเกิดความสนใจอยากเข้ามามีส่วนร่วม ควรทำการวิเคราะห์เพื่อบ่งชี้ถึงแรงจูงใจที่แตกต่างหลากหลายในแต่ละบุคคล แล้วทำการจัดกลุ่มของสิ่งจูงใจที่ใกล้เคียงกันออกเป็นกลุ่ม ๆ อาทิ ค่าตอบแทน เกียรติยศชื่อเสียง การยอมรับ ฯลฯ อันจะนำไปสู่มาตรการในการสร้างแรงจูงใจสำหรับบุคคลในแต่ละกลุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง

๔. การจัดหาทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ

หลายเครือข่ายต้องหยุดดำเนินการไปเนื่องจากขาดแคลนทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานที่เพียงพอ ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และบุคลากร ที่สำคัญคือเงินทุนในการดำเนินงานซึ่งเปรียบเสมือนเลือดที่ไหลเวียนหล่อเลี้ยงเครือข่ายให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ เมื่อขาดเงินทุนเพียงพอที่จะจุนเจือ เครือข่ายอาจต้องปิดตัวลงในที่สุด หากได้รับการสนับสนุนจะต้องมีระบบตรวจสอบการใช้จ่ายอย่างรัดกุม และมีการรายงานผลเป็นระยะ หากการดำเนินงานไม่คืบหน้าอาจให้ระงับทุนได้

๕. การให้ความช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหา

เครือข่ายอาจเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินงานได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายที่เพิ่งเริ่มดำเนินการใหม่ ๆ การมีที่ปรึกษาที่ดีคอยให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือจะช่วยให้เครือข่ายสามารถดำเนินการต่อไปได้และช่วยหนุนเสริมให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ควรมีที่ปรึกษาเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำ มีแหล่งข้อมูลให้ศึกษาค้นคว้า และอบรมภาวะการเป็นผู้นำให้กับสมาชิกเครือข่าย

๖. การสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง

องค์กรหรือเครือข่ายที่เคยประสบความสำเร็จกลับต้องประสบกับความล้มเหลวอย่างรุนแรงเมื่อเวลาผ่านไป เพราะไม่ได้ “สร้างคน” ขึ้นมารับไม้ผลัดต่อจากคนรุ่นก่อนเพื่อสานต่อภารกิจของเครือข่าย จำเป็นต้องสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง เครือข่ายต้องคัดเลือกคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งด้านความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ร่วมกับเครือข่ายและที่สำคัญ คือเป็นที่ยอมรับนับถือและสามารถเป็นศูนย์รวมใจของคนในเครือข่ายได้ ดำเนินการให้คนเหล่านี้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการทำหน้าที่เป็นสมาชิกแกนหลัก เพื่อสืบสานหน้าที่ต่อไปเมื่อสมาชิกแกนหลักต้องหมดวาระไป

บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต

- ➔ เฝ้าระวัง สอดส่อง และติดตาม การกระทำทุจริต
- ➔ แจ้งเบาะแสและข้อมูลการกระทำทุจริตให้เครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อร่วมกันตรวจสอบ
- ➔ ร่วมกันรณรงค์และส่งเสริมให้เกิดการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- ➔ สร้างความเข้มแข็งให้หน่วยงานด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- ➔ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวบรวมองค์ความรู้ด้านปัญหาและประสบการณ์ของการทุจริตและการป้องกันการทุจริต
- ➔ การจัดการความรู้ (KM) ด้านการต่อต้านการทุจริต (ทั้งแนวคิด วิธีการ แนวปฏิบัติที่ดี และกลยุทธ์การต่อต้านการทุจริต)
- ➔ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- ➔ ร่วมกันปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- ➔ เชื่อมประสานงานและสร้างความร่วมมือด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริตระหว่างหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน
- ➔ สร้างมาตรฐานและดำเนินงานเพื่อให้การป้องกันและต่อต้านการทุจริตเกิดขึ้นอย่างจริงจังในสังคมไทย
- ➔ เป็นที่ปรึกษาและเสริมสร้างกำลังใจให้แก่สมาชิกของเครือข่าย
- ➔ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- ➔ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายใหม่

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและต่อต้านการทุจริต เพื่อดำเนินงานและจัดกิจกรรมตามแผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งได้รับงบประมาณต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ จากสำนักงาน ป.ป.ช. และได้จัดอบรมให้ความรู้เครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มเครือข่าย สร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งในการป้องกันต่อต้านและร่วมเฝ้าระวังการทุจริต พร้อมทั้งดำเนินงานขยายเครือข่ายและประชาสัมพันธ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทั่วประเทศ การดำเนินงานยังสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานมีมาตรการและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ได้จัดอบรมให้ความรู้เครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต โดยเชิญวิทยากรจากสำนักงาน ป.ป.ช. มาบรรยายให้ความรู้ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ กิจกรรมการบรรยาย เรื่อง เครือข่ายวัฒนธรรมกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต จัดขึ้นในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงละครวังหน้า เขตพระนคร กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งหมด ๒๕๐ คน ประกอบด้วยบุคลากรสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และเครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม โดย นายกฤษฎพงษ์ ศรี ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นประธานกล่าวเปิดการจัดกิจกรรม





ครั้งที่ ๒ โครงการอบรมให้ความรู้เครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรม จัดขึ้นในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมทาว์น อิน ทาวน์ เขตวังทองหลาง มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งหมด ๑๑๐ คน ประกอบด้วย สภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย สภาเด็ก และเยาวชนแห่งประเทศไทย โดย นางยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร รองปลัดกระทรวง วัฒนธรรม หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต เป็นประธานกล่าวเปิด การจัดโครงการ

ประชาชน เด็ก เยาวชน และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ได้ร่วมเป็นเครือข่าย การป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรม จำนวนทั้งหมด ๔๘๗ คน ประกอบด้วย เครือข่ายเยาวชนและครอบครัว ๑๐๐ คน เครือข่ายเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม ๑๓๔ คน เครือข่ายด้านการพัฒนา สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ๑๕๓ คน เครือข่ายสภาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร ๘๗ คน เครือข่ายสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย ๔ คน เครือข่ายสภาเด็ก และเยาวชนแห่งประเทศไทย ๙ คน และเครือข่ายสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ๗๖ คน (ข้อมูล ณ เมษายน ๒๕๖๒)



รับสมัคร

เครือข่าย

การป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต

ขอเชิญเข้าร่วมเป็นเครือข่ายการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต
เพื่อร่วมสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

สมัครได้ที่

๑. สมัครด้วยตนเอง

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

กระทรวงวัฒนธรรม ชั้น ๔

เลขที่ ๑๐ ถนนเทียมร่วมมิตร

แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐

๒. สมัครผ่านระบบออนไลน์

<https://www.m-culture.go.th/acoc>



ใบสมัคร

บทบาทหน้าที่ของเครือข่าย

- ฝ้าระวัง สอดส่อง และแจ้งเบาะแสการทุจริต
- เชื่อมประสานงานและสร้างความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- รณรงค์ ปลุกจิตสำนึก และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายใหม่

ช่องทางการแจ้งเรื่องร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการทุจริตเจ้าหน้าที่ของรัฐ



[complain. m-culture.go.th](https://complain.m-culture.go.th)

รายละเอียดเพิ่มเติม

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต โทร. ๐ ๒๒๐๙ ๓๕๖๑



fan page เครือข่ายการป้องกันและฝ้าระวังการทุจริต
กระทรวงวัฒนธรรม

ตอนที่ ๔

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“สิทธิ – หน้าที่” พลเมืองไทย...ไม่ทนต่อการทุจริต

ทุกครั้งที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นั้นหมายความว่า ขอบเขตแห่งสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในยุคนั้น อาจมีรายละเอียดตามบทบัญญัติของกฎหมายที่แตกต่างกัน สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังคงเดินหน้ากำหนดสิทธิ - หน้าที่ของพลเมืองอย่างเข้มข้น เพื่อขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

นับเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ประชาชนคนไทยทุกคน มีหน้าที่ชัดเจนเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต โดยกำหนดไว้ในหมวดที่ ๔ “...บุคคลมีหน้าที่ **ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ**” นอกจากนี้ยังกำหนดในหมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐว่า “**รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและการประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านการทุจริต หรือชี้เบาะแส โดยรับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ**”

สิทธิของประชาชน/ชุมชน ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ถูกกำหนดและปรากฏให้เห็นเป็นลายลักษณ์อักษรอยู่ในหลายมาตรา ซึ่งจะช่วยเสริมแรงให้ประชาชน/ชุมชน ทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและขจัดการทุจริตแบบเชิงรุกได้มากขึ้น เพื่อสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

มาตรา ๔๑

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

๑. รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

๒. หน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

๓. ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบ

มาตรา ๔๑ บุคคล ชุมชนย่อมมีสิทธิ (๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ (๒) เสนอเรื่องร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว และ (๓) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบ เนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐมาตรา ๔๓ (๓) บุคคล ชุมชนสามารถใช้สิทธิ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิเข้าชื่อกัน เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชน หรือชุมชนและได้รับการแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้น โดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๓ (๓)

ใจความสำคัญของมาตรานี้ ช่วยสนับสนุนให้บุคคลและชุมชนสามารถใช้สิทธิของตนรักษาผลประโยชน์สาธารณะที่พึงได้รับอย่างเต็มที่ กล่าวคือ บุคคลและชุมชนที่มีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณา

ข้อเสนอแนะนั้น โดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาตาม
ด้วยวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๐ (๑๐)

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

บุคคลที่มีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตจำเป็นต้อง
พึ่งพาความร่วมมือจากภาคประชาชนควบคู่กับการดำเนินงานของภาครัฐ
ในการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอย่างเคร่งครัดด้วย ซึ่งรัฐธรรมนูญ
ฉบับล่าสุดนี้ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐไว้หลายประการให้เอื้อต่อการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคำนึงถึงสิทธิของประชาชน ความมั่นคงของรัฐและ
ประโยชน์สาธารณะที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับ

มาตรา ๕๐ (๑๐) บุคคลมีหน้าที่ ไม่ร่วมมือ หรือสนับสนุนการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

เมื่อกฎหมายระบุว่าเป็นหน้าที่ ไม่ว่าจะใครก็ตามจะปฏิเสธมิได้ว่าตนไม่รู้
หรือเผลอไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการทุจริต...เพราะคิดว่าไม่เป็นไร ใคร ๆ
ก็ทำกัน ไม่ได้เดือดขาด

มาตรา ๕๙

รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงาน
ของรัฐมิใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทาง
ราชการตามที่กฎหมายบัญญัติและต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
ดังกล่าวได้โดยสะดวก ถือเป็นกุญแจหลักของการเข้าถึงข้อมูลการทำงาน
ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสาธารณประโยชน์ที่ทุกคน
ในชุมชนควรได้รับ มาตรานี้สอดคล้องกับมาตรา ๔๑ ที่ช่วยให้ประชาชน
สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการได้โดยง่าย สะดวก และนำมาสู่
การตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงานของหน่วยงานรัฐได้ในที่สุด

มาตรา ๖๓

รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้กับประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในภาครัฐและเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านหรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อทราบว่าหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามมาตรานี้ ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่สนใจได้ทันที เพื่อติดตามการดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะเรื่องการจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างเข้มงวด

มาตรา ๗๖

รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมโดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดผู้หนึ่งใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

มาตรา ๗๘

รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน และการรับสินบน

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สรุปลสาระสำคัญได้ดังนี้

๑.๑ มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือถูก ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดบทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึง ๒ ปีด้วยโดยอนุโลม

๑.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้มีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เป็นการฝ่าฝืนการรับทรัพย์สินฯ ตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๑๐๓ จะต้องรับโทษตามมาตรา ๑๒๒ มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐฯ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิง การกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๓/๕ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินจากผู้ให้ทรัพย์สินที่เกิดจากการ ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ และได้เรียก รับทรัพย์สินจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ การรับทรัพย์สินในกรณีนี้จึงเป็นการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐ และ เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ มีโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาท ถึงสี่หมื่นบาท

๒. ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓
อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่งจะต้องไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากบุคคลที่ไม่ใช่ญาติหรือจากการให้ในลักษณะที่ไม่เป็นการทั่วไป หากแต่มี ความจำเป็นต้องรับไว้เพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดี รักษาไมตรีและมิตรภาพ และเป็นการให้ที่มีมูลค่าหรือราคาเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท ของการให้ในแต่ละ ครั้ง ในแต่ละโอกาสต่อคนต่อครั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องรายงาน ต่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดของตน หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี

๓. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๐

ให้ถือปฏิบัติว่าข้าราชการชั้นผู้น้อยพึงงดการให้ของขวัญแก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชา หรือสมาชิกในครอบครัวของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หากฝ่าฝืนมติคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่ามีความผิดวินัยทั้งผู้ให้และผู้รับ

๔. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้ การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใด ๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่าในกรณีใด ๆ มิได้

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

(๒) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (๑) หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

๕. นโยบายงดรับของขวัญ (No Gift Policy)

องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ปลุกกระแส “No Gift Policy” งดรับ งดมอบของขวัญปีใหม่ เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งได้รับการตอบรับจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างดี โดยหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนต่าง ๆ ออกมาประกาศนโยบาย งดรับของขวัญในช่วงเทศกาลปีใหม่ โดยให้อวยพรปีใหม่ด้วยบัตรอวยพร ลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้สื่อสังคมออนไลน์ แทนการให้ของขวัญ ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นแนวทางในการป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนและการรับสินบนแนวทางหนึ่ง

๖. มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

- มาตรการคัดสรรคนดีเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง
- การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในตำแหน่ง
- การเพิ่มระบบและองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจ
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต

การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริต

- การมีประมวลจริยธรรมและการห้ามผลประโยชน์ทับซ้อน
- การแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- การใช้หลักโปร่งใสในการใช้อำนาจ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเพิ่มโทษหนักสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริตรับสินบน การกำหนดความผิดของเอกชนที่ทุจริตให้สินบน การไม่นับอายุความในระหว่างที่จำเลยหลบหนีคดี และสาระสำคัญอื่น ๆ อีก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. คดีทุจริตมีโทษสูงสุดคือประหารชีวิต

เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๒๓/๒)

๒. คดีทุจริตไม่มีอายุความ

การดำเนินทางอาญาในคดีทุจริต ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาล กฎหมายไม่ให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ กฎหมายไม่ให้นับอายุความในระหว่างที่จำเลยหลบหนี (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗๔/๑) จะไม่เหมือนกับคดีอาญาทั่วไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘

๓. บทลงโทษภาคเอกชนที่ทุจริต

ภาคเอกชนหรือประชาชนที่ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๒๓/๕)

๔. การริบทรัพย์สินในคดีทุจริต

การริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิดคดีทุจริต นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย

๑. ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด
๒. ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ผู้สนับสนุนหรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

๓. ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่ายจ่ายโอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

๔. ประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ทั้งนี้เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นที่ไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิด (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ. ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๒๓/๖)

๕. เรื่องทุจริตใดเกิน ๕ ปีหรือหาพยานหลักฐานไม่เพียงพอ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจยกเรื่องได้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่รับหรือยกเรื่องกล่าวหาได้ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณาก็ได้

๑. เรื่องที่ไม่ระบุพยานหลักฐานหรือไม่ปรากฏพฤติการณ์แห่งการกระทำชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

๒. เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกิน ๕ ปีนับแต่วันที่เกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหาและเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

๓. เรื่องที่เป็นกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศและบุคคลใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าได้มีการดำเนินการต่อผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๙๙/๒)

๖. เพิ่มบทนิยามของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เพิ่มบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” และ “เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” ระหว่างบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” และคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

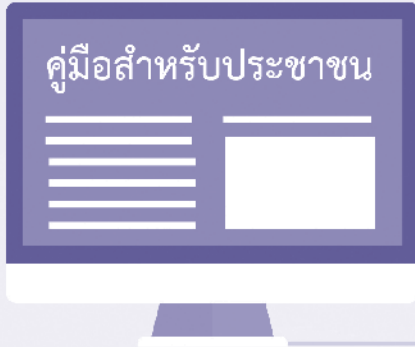
“เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหารปกครอง หรือตุลาการ ของรัฐต่างประเทศ และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ราชการให้แก่รัฐต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง มีตำแหน่งประจำหรือชั่วคราว และได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากองค์การระหว่างประเทศ ให้ปฏิบัติงานในนามขององค์การระหว่างประเทศนั้น (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓)

Stop Corruption



พระราชบัญญัตินี้
ทำให้เราไม่จำเป็นต้องจ่ายใต้โต๊ะ
เพื่ออำนวยความสะดวก
ในการรับบริการจาก
หน่วยงานของรัฐ
เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของ
การดำเนินการพิจารณา
อนุญาตของทางราชการ
และสิ่งที่เราจะได้รับจาก
การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ



การให้บริการที่โปร่งใส และชัดเจนของภาครัฐ



เนื่องจากผู้มารับบริการ
สามารถรับรู้ขั้นตอน วิธีการ
ระยะเวลา ตลอดจนเอกสาร
หลักฐานประกอบการยื่น
แบบฟอร์ม ค่าธรรมเนียมที่ต้องใช้
จากคู่มือสำหรับประชาชน



ความถูกต้อง ตรงเวลา

สามารถรับบริการ
ตามเวลาที่สัญญา

หากไม่แล้วเสร็จ
ต้องได้รับแจ้งเหตุผล
ที่ล่าช้าทุกๆ 7 วัน



ความรวดเร็ว ฉับไว ได้รับการตรวจ เอกสารทันที

หากไม่ครบ
เจ้าหน้าที่ต้องแจ้ง
ให้ผู้รับบริการทราบ
ทันทีและขอเพิ่มทันที



การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

มาตรา ๓๓

มาตรา ๓๓ เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้



การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐานสำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าวต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอนยุ่งยากและไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต



๒



ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือน กรณีพบว่า มีพฤติการณ์ที่สื่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน

๓



ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบอย่างกว้างขวาง

๔



รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ป้องกันเหตุที่อาจนำไปสู่การทุจริตหรือสื่อว่าอาจมีการทุจริต



มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการดำเนินการอย่างใดในหน่วยงานของรัฐอันอาจนำไปสู่การทุจริตหรือสื่อว่าอาจมีการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบโดยเร็ว ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่ากรณีมีเหตุอันควรระมัดระวัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวและคณะรัฐมนตรีทราบพร้อมด้วยข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข หน่วยงานของรัฐและคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามควรแก่กรณีเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตหรือเกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนโดยเร็ว และถ้าไม่เกี่ยวกับความลับของทางราชการให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป



ตอนที่ ๕

ช่องทางการร้องเรียนการทุจริต

ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ได้ดังนี้

⇒ **การริเริ่มเสนอแนะ** โดยเสนอแนะนโยบาย ร่างกฎหมาย และมาตรการหากตัวแทนของประชาชนเสนอแล้วไม่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง

⇒ **การทำประชาพิจารณ์** หากภาครัฐจะดำเนินการเรื่องใดที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ประชาชนสามารถเรียกร้องให้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงและผลเสียก่อนได้

⇒ **การแสดงประชามติ** การกำหนดนโยบายหรือการออกกฎหมายที่มีผลกระทบเป็นอย่างมาก เช่น การขึ้นภาษี มีการสร้างเขื่อน ภาครัฐต้องจัดให้มีการลงประชามติเสียก่อน

การเรียกคืนอำนาจโดยการถอดถอน หากผู้แทนของประชาชนใช้อำนาจไม่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง

ประชาชนทุกคนจะต้องช่วยกันสอดส่องเฝ้าระวังการดำเนินงานต่าง ๆ ของภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินงานของภาครัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใส โดยนอกจากประชาชนแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะที่เป็นบุคลากรภายในหน่วยงาน ซึ่งจะมีความเข้าใจในขั้นตอนต่าง ๆ และมีโอกาสพบเห็นการทุจริตของบุคลากรภายในด้วยกันเองดีกว่าประชาชน ก็ต้องช่วยกัน อัยการให้ประชาชนเป็นผู้เสียประโยชน์ก่อน ต้องช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของประเทศ โดยหากพบเห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตหรือร่ำรวยผิดปกติ ขอให้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจตรวจสอบทันที

ช่องทางการร้องเรียน

สามารถร้องเรียนมายังสำนักงาน ป.ป.ช. ได้โดยวิธีการดังนี้

๑. ทำเป็นหนังสือ “เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.” และส่งไปที่สำนักงาน ป.ป.ช. เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือส่งมาที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดใกล้บ้าน

๒. กล่าวหาด้วยวาจาโดยตรงต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลางหรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำการบันทึกคำกล่าวหาไว้เป็นพยานหลักฐาน

๓. ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ - ๔๙ หรือสายด่วน ป.ป.ช. โทร. ๑๒๐๕

๔. ทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th

โดยในคำกล่าวหา ต้องมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ชื่อ-สกุล ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของผู้กล่าวหา

๒. ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง สังกัด ของผู้ถูกกล่าวหา

๓. ระบุข้อความกล่าวหาการกระทำความผิด

๔. บรรยายการกระทำความผิดอย่างละเอียดตามหัวข้อ ดังนี้

๔.๑ หากเป็นการกระทำความผิดต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม จะต้องระบุว่า การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อใด มีขั้นตอนหรือรายละเอียดการกระทำความผิดอย่างไร มีพยานบุคคลรู้เห็นเหตุการณ์หรือไม่มี เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ (ถ้าไม่สามารถนำมาได้ให้ระบุว่าใครเป็นผู้เก็บรักษา) และในเรื่องนี้ได้รับร้องเรียนต่อหน่วยงานใดบ้าง เมื่อใด และผลเป็นประการใด

๔.๒ หากเป็นการกล่าวหาว่าร้ายยฉิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ฉิดปกติ จะต้องระบุว่ฐานะเดิมของผูถูกกล่าวหาและภรรยาหรือสามี รวมทั้งบิดามารดาของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างไร ผูถูกกล่าวหาและภรรยาหรือสามี มีอาชีพอื่น ๆ หรือไม่ ถ้ามีอาชีพอื่นแล้วมีรายไ้มากน้อยเพียงใด และทรัพย์สินที่จะแสดงให้เห้เห็นว่าร้ายยฉิดปกติมีอะไรบ้าง เช่น

- บ้าน มีจำนวนกี่หลัง ตั้งอยู่ที่ใด (เลขที่บ้าน ถนน ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด) ชื่อเมื่อใด และราคาขณะซื้อเท่าใด
 - ที่ดิน มีจำนวนกี่แปลง ตั้งอยู่ที่ใด (ถนน ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด) ชื่อเมื่อใดและราคาเสนอซื้อเท่าใด
 - รถยนต์ มีจำนวนกี่คัน ยี่ห้อ รุ่น สี หมายเลขทะเบียนรถ ชื่อเมื่อใด จากใคร และราคาเสนอซื้อเท่าใด
 - มีเงินจากที่ธนาคารใด สาขาใด
- รวมทั้งทรัพย์สินอื่น ๆ

ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ-สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผูถูกกล่าวหาที่สามารถติดต่อได้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกลับเพื่อยืนยันการกล่าวหา ร้องเรียนขอทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้ชัดเจนจนสามารถดำเนินการต่อไปได้ และรายงานผลให้ผูถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับที่สุด **ถ้าไม่ต้องการให้มีการเปิดเผยชื่อ ก็ให้บอกด้วยว่าให้ปกปิดชื่อ-ที่อยู่ไว้เป็นความลับ ตอนทำคำสั่งไต่สวนจะได้ระบุไว้ตามตามประสงค์**

กรณีการร้องเรียนโดยไม่แจ้งชื่อ-สกุลจริง ถือว่าเป็น “บัตรสนเท่ห์” จะต้องระบุพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะรับไว้พิจารณา

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งกลับให้ผู้กล่าวหาทราบว่าจะรับเรื่องไว้พิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่หากประสงค์จะติดตามเรื่องร้องเรียนก็สามารถติดตามได้ตามช่องทางดังนี้

๑. ติดต่อด้วยตนเองที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลางหรือสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดใกล้บ้าน

๒. ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ - ๔๙ หรือสายด่วน ป.ป.ช. โทร ๑๒๐๕

๓. ทางเว็บไซต์ www.nacc.go.th หัวข้อ “ติดตามเรื่องร้องเรียน” ทั้งนี้ โปรดจำเลขรับเรื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช./วันเดือนปีที่ยื่นเรื่อง/ชื่อ-สกุล เรื่อง ของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

นอกจากนี้ยังสามารถร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. ศูนย์บริการประชาชนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สายด่วน) ทำเนียบรัฐบาลหมายเลข ๑๑๑๑ บริการรับแจ้งเรื่องร้องทุกข์ตลอด ๒๔ ชั่วโมงหรือรับร้องเรียนผ่าน ทางโทร ๐ ๒๒๘๒ ๑๒๗๑-๘๔

๒. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โทร. ๐ ๒๒๗๑ ๘๐๐๐

๓. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) สายด่วนโทร ๑๒๐๖

๔. ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย สายด่วน โทร. ๑๕๖๗ หรือศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด

๕. คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ในแต่ละจังหวัด

๖. แจ้งความ ร้องทุกข์ กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจในเขตอำนาจสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องที่ทำทงอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยัง สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไป

ช่องทางกรร็องเรียน/แจ้งเบาะแสด การทุจริตเจ้าหน้าที่ของรัฐของกระทรวงวัฒนธรรม

<https://www.m-culture.go.th/acoc>

ข่าว
ประกาศ
>>

ข่าวสาร

ข่าวประชาสัมพันธ์

ข่าวกิจกรรม

ข่าวทั่วไป



27/12/2561 กิจกรรมรรมพลังจิตอาสากระทรวงวัฒนธรรม ปาเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม



27/12/2561 แบบสอบถามความคิดเห็น : กิจกรรมรรมพลังจิตอาสากระทรวงวัฒนธรรมปาเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมวันพฤหัสบดีที่ 27 ธันวาคม 2561 เวลา 12.30 – 16.30 น. ณ บ้านเด็กตามอดผู้พิการชายฉ้อน แขวงท่าแร่่ง เขตบางเขนและวัดมฤตยธรรมนิกรณ แขวงรามอินทรา เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร



07/12/2561 ันตอ์ณคณกรร็องเรียนสากร (ประเทศไทย) ภายใต้วแนวคิด "Zero Tolerance"

ผู้อำนวยการหน่วยงาน



23/12/2561 นางยุพา ตรีวัฒนะกิจวร รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม นำหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

วิสัยทัศน์
วิสัยทัศน์

ประชาสัมพันธ์

ช่องทางการร้องเรียน/ แจ้งเบาะแสการทุจริต เจ้าหน้าที่ของรัฐ



ดูวีดิโอ

องค์ความรู้

ข้อมูลองค์ความรู้

VDO องค์ความรู้

เอกสารดาวน์โหลด



03/04/2561 เอกสารประกอบการประชุมการขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม



01/02/2560 เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๑๙ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม



21/01/2560 เอกสารประกอบการอบรม "ผลประโยชน์ทับซ้อน" เมื่อวันที่ ๑๙ พ.ย. ๕๙ ณ โรงแรมเอบีน่าเฮาส์

ดูวีดิโอ

ประชาสัมพันธ์

ร้องเรียน/แจ้งเบาะแสการทุจริตเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต

ดูวีดิโอ

ปฏิทินกิจกรรม

« เมษายน 2562 »

อา.	จ.	อ.	พ.	พฤ.	ศ.	ส.
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ดูปฏิทินทั้งหมด



- เกี่ยวกับสำนักงาน
- ข่าวประชาสัมพันธ์
- องค์ความรู้

ใช้ QR CODE สำหรับเชื่อมต่อเว็บไซต์
ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
สามารถร้องเรียน/แจ้งเบาะแสการทุจริตเจ้าหน้าที่ของรัฐ
และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต



QR CODE สำหรับเชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์ของ ศปท.

แบบการร้องเรียนเจ้าหน้าที่รัฐทุจริต/ ร่ำรวยผิดปกติ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลของผู้กล่าวหา

ชื่อ - นามสกุล

รหัสบัตรประชาชน

ที่อยู่.....หมู่ที่..... ซอย.....

ถนน ตำบล

อำเภอ จังหวัด

โทรศัพท์

E-mail :

อาชีพ

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลของผู้ถูกกล่าวหา

ชื่อ - นามสกุล

ตำแหน่ง

ระดับ

สังกัดของผู้ถูกกล่าวหา.....

กรม กระทรวง

จังหวัดที่เกิดเหตุ

ข้อกล่าวหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

- กระทรวงวัฒนธรรม. (๒๕๖๐). ยุทธศาสตร์ป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ของกระทรวงวัฒนธรรม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) และ
แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะปานกลาง.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต.
- มีชัย อินัน. (๒๕๖๒). เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการอบรมให้ความรู้
เครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต กระทรวงวัฒนธรรม. วันที่
๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมทาวน์ อิน ทาวน์ กรุงเทพฯ.
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต. (๒๕๖๑). รายงานระบบการป้องกัน
ผลประโยชน์ทับซ้อนและการรับสินบน ของสำนักงานปลัด
กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (๒๕๕๘).
หลักสูตร คู่มือ และแนวทางการสร้างเครือข่ายภาครัฐต่อต้าน
การทุจริต : โครงการข้าราชการไทยไร้ทุจริต. นนทบุรี: สำนักงาน.
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๗).
ชุดความรู้ การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๑.
กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๕๘).
ชุดความรู้ การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๒.
กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (๒๕๖๐).
ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.
กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๐).

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) (ฉบับประกาศ
ราชกิจจานุเบกษา). กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๐).

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๒๕๖๔). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๖๐). หลักธรรมาภิบาล

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐.

วันที่ค้นข้อมูล ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๒. เข้าถึงได้จาก [https://www.
parliament.go.th](https://www.parliament.go.th)

